

INFORMACE O VYDANÝCH PRÁVNÍCH PŘEDPÍSECH, ČLÁNCÍCH A PUBLIKACÍCH

SBÍRKA ZÁKONŮ A MEZINÁRODNÍCH SMLUV 2024

Nařízení vlády č. 367/2024 Sb., kterým se mění některá nařízení vlády v oblasti prohlášení některých kulturních památek za národní kulturní památky
Účinnost od 1. 7. 2025.

Vyhláška č. 370/2024 Sb., kterou se mění vyhláška č. 441/2013 Sb., k provedení zákona o oceňování majetku (oceňovací vyhláška), ve znění pozdějších předpisů
Účinnost od 1. 1. 2025.

Nařízení vlády č. 383/2024 Sb., o vymezení Ptáčích oblasti Západní Krušné hory
Účinnost od 1. 1. 2025.

Vyhláška č. 414/2024 Sb., o rovnocennosti vzdělání úředníků územních samosprávných celků
Účinnost od 1. 1. 2025.

Nařízení vlády č. 418/2024 Sb., o stanovení lázeňského místa Teplice a statutu lázeňského místa Teplice
Účinnost od 1. 1. 2025.

Vyhláška č. 421/2024 Sb., kterou se mění vyhláška č. 130/2024 Sb., o stanovení obecních stavebních úřadů
Účinnost od 1. 1. 2025.

Zákon č. 437/2024 Sb., kterým se mění zákon č. 283/2021 Sb., stavební zákon, ve znění pozdějších předpisů
Použití informačních systémů stavební správy v přechodném období (§ 334b).
Účinnost od 21. 12. 2024.

Zákon č. 448/2024 Sb., kterým se mění zákon č. 234/2014 Sb., o státní službě, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.
Účinnost od 1. 1. 2025.

Vyhláška č. 452/2024, o úřednické zkoušce
Účinnost od 1. 1. 2025.

SERIÁLOVÉ PUBLIKACE A INTERNETOVÉ ZDROJE

EPRAVO.CZ

SKLÁDALOVÁ, Denisa. **Plánovací smlouvy podle nového stavebního zákona: veřejnoprávní cesta ke spolupráci obce se stavebníkem**

Článek je věnován specifickým plynoucím z veřejnoprávního charakteru plánovací smlouvy, která je z pohledu stavebníka potřeba zvážit mj. při volbě, zda pro spolupráci s obcí zvolit soukromoprávní nepojmenovanou smlouvu, nebo plánovací smlouvu ve smyslu § 130 a násl. zákona č. 283/2021 Sb., stavební zákon („NSZ“).

[17. 12. 2024]

KISIČ SVOBODA, Filip. **Novinky v soudním přezkumu dle nového stavebního zákona**

Příspěvek se zaměřuje na vybrané změny související se soudním přezkumem, a to především ve vztahu k rozhodnutí stavebního úřadu.

[31. 12. 2024]

SEKYRA, Jiří – HAVELKA, Martin. **Koeficient plochy určené pro sport a rekreaci**

Nejvyšší správní soud se v rozsudku ze dne 19. září 2024, č. j. 1 As 241/2023-49 zabýval otázkou limitů výstavby na plochách určených pro sport a rekreaci. Cílem tohoto článku je čtenáře seznámit se závěry tohoto rozhodnutí, jelikož se zabývá otázkou, která dosud nebyla v judikatuře Nejvyššího správního soudu vyřešena.

[2. 1. 2025]

SPRÁVNÍ PRÁVO

Číslo 8/2024

PÍRY, Martin. **Obmedzenie vlastníckeho práva územným plánom v slovenskom právnom poriadku**

Autor argumentuje pro názor, že územní plán je způsobilý omezit vlastnické právo, a proto je potřebné vždy provést tzv. test proporcionality.

STAVEBNÍ PRÁVO, BULLETIN

Číslo 4/2024

JANEČKOVÁ, Jana. **Zrychlené řízení dle § 212 zákona č. 283/2021 Sb.**

Autorka uvádí zejména podmínky pro vydání povolení záměru v tomto typu řízení. Pokud podmínky pro vydání povolení ve zrychleném řízení splněny nejsou, stavební úřad postupuje podle obecných ustanovení o řízení o povolení záměru.

TUNKA, Martin. **Charakter a struktura území – poznatky ze soudních přezkumů**

Cílem textu je seznámit čtenáře s poznatky vybraných soudních přezkumů otázky charakteru území.

STAŠA, Josef. **Kam kráčí kolaudace staveb?**

Kritický pohled na novou zákonnou úpravou tradičního institutu stavebního řádu, jímž je kolaudace staveb.

MAREČEK, Jan – KUBÍK, Jiří – VOBRÁTILOVÁ, Zdeňka. **Několik poznámek k řízení o nařízení odstranění stavby a k postupům souvisejícím**

Článek jse zabývá specifickým institutem stavebního zákona, kterým je nařízení odstranění stavby, zaměřený k prosazování veřejných zájmů při odstraňování závadného stavu stavby nebo výsledku protiprávní stavební činnosti.

BERGMANNOVÁ, Hana. **Dosavadní zkušenosti s novým stavebním zákonem v praxi Krajského úřadu Ústeckého kraje**
Vedoucí Odboru územního plánování a stavebního řádu krajského stavebního úřadu Ústeckého kraje popisuje dosavadní zkušenosti s novým stavebním zákonem (zákon č. 283/2021 Sb.) od nabytí jeho účinnost v polovině roku 2024.

PAVELKOVÁ, Martina. **Obecné požadavky na výstavbu a některé otázky v souvislosti s jejich aplikací po 1. 7. 2024**

Autorka rozebírá nejasné otázky ohledně aplikace obecných požadavků na výstavbu v řízeních vedených dle nového stavebního zákona.

NEDOMA, Martin. **Digitální technická mapa**

Článek informuje o nové právní úpravě (dle zákona č. 283/2021 Sb., stavební zákon), která se týká povinnosti stavebníka předložit stavebnímu úřadu ke kolaudaci doklad o předání zaměření kolaudované stavby do krajské digitální technické mapy.

VEŘEJNÝ OCHRÁNCE PRÁV

Nejvyšší správní soud dal za pravdu ombudsmanovi ve věci Šantovka Tower, olomoucký magistrát nebyl nestranný

V roce 2020 podal ombudsman žalobu ve veřejném zájmu k olomouckému krajskému soudu kvůli výškové stavbě Šantovka Tower v Olomouci. Hlavním důvodem bylo narušení historického panoramatu města a podezření na systémovou podjatost rozhodujících úředníků. Nejvyšší správní soud 29. ledna 2025 rozhodl, že v územním řízení byla skutečně překročena nadkritická míra systémového rizika podjatosti, tedy nestrannosti. Dal tak za pravdu ombudsmanovi, který na problém upozorňuje již několik let a usiloval o spravedlivé, a především nestranné jednání ze strany úředníků.

MONOGRAFIE

ZAHUMENSKÁ, Vendula – ZAHUMENSKÝ, David. **Změna klimatu v územním plánování. Jak (nejen) CO₂ omezi vlastnická práva**

Publikace přináší praktické rady a řešení, jak obce mohou upravovat územní plány tak, aby obstály v soudních sporech. Kniha se zaměřuje na právní problémy spojené s územním plánováním a nabízí konkrétní návody pro udržitelné rozvojové projekty.

[Wolters Kluwer, 132 s. ISBN 978-80-286-0006-8]

*Informace připravila:
Mgr. Tamara Blatová, ÚÚR*

INFORMACE, STANOVISKA A METODIKY MMR

ÚZEMNÍ ROZHODOVÁNÍ A STAVEBNÍ ŘÁD

STANOVISKO K VYJÁDŘENÍ VLASTNÍKA VEŘEJNÉ DOPRAVNÍ NEBO TECHNICKÉ INFRASTRUKTURY

ÚVOD

Dle § 184 odst. 2 písm. f) zákona č. 283/2021 Sb., stavební zákon, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „SZ“), součástí žádosti o povolení záměru jsou též vyjádření vlastníků veřejné dopravní nebo technické infrastruktury uvedených v digitální technické mapě (dále jen „DTM“). Cílem tohoto metodického doporučení je usměrnění způsobu vydávání vyjádření vlastníků veřejné dopravní nebo technické infrastruktury pro účely povolení záměru.

Povinnosti vlastníka veřejné dopravní nebo technické infrastruktury jsou upraveny v § 168 SZ, dle kterého je vlastník veřejné dopravní nebo technické infrastruktury povinen

- vést evidenci technické infrastruktury, která musí obsahovat polohové umístění a ochranu, a v odůvodněných případech, s ohledem na charakter technické infrastruktury, i výškové umístění,
- sdělit **bezplatně každému na žádost údaje o podmínkách napojení, o ochranných a bezpečnostních pásech a o základních podmínkách provádění činnosti v nich**, pokud nejde o technickou infrastrukturu, s níž je příslušné hospodařit Ministerstvo obrany nebo Ministerstvo vnitra.

Náležitosti žádosti o vyjádření vlastníka veřejné dopravní nebo technické infrastruktury pro povolení záměru jsou upraveny v § 180 SZ, přičemž žádost o vyjádření musí být podána na formuláři stanoveném přílohou č. 2 vyhlášky č. 149/2024 Sb., o provedení některých ustanovení staveb-

ního zákona, a součástí žádosti je též dokumentace pro povolení záměru.

Lhůta a způsob doručení potom upravuje § 181 SZ, dle kterého vlastník veřejné dopravní nebo technické infrastruktury vydá vyjádření k záměru do 30 dnů, ve zvlášť složitých případech do 60 dnů ode dne doručení úplné žádosti.

Na základě podané žádosti vydá vlastník dopravní nebo technické infrastruktury bezplatně své vyjádření písemnou formou, které je způsobilé k přiložení k žádosti o povolení záměru podle § 184 odst. 2 písm. f) SZ.

Podle § 302 odst. 5 SZ se vlastník veřejné dopravní nebo technické infrastruktury dopustí **přestupku** tím, že nesplní některou z povinností podle § 168 písm. a) nebo b) nebo § 181 odst. 1 SZ, a za tento přestupek lze vlastníku veřejné dopravní nebo technické infrastruktury podle odstavce 7 uložit pokutu do 400 000 Kč. Příslušným k projednání přestupku je stavební úřad.

ZÁVĚR

Součástí žádosti o povolení záměru jsou vyjádření vlastníků veřejné dopravní nebo technické infrastruktury **uvedených v digitální mapě** v případě, že bude veřejná dopravní nebo technická infrastruktura záměrem přímo dotčena, popř. bude umístována v ochranném pásmu této infrastruktury. **Nejedná se o vyjádření z hlediska tzv. existence sítě, tu je možno zjistit z DTM.**

Zároveň je nutné podotknout, že stavební úřad věcně nezkontroluje skutečnou polohu sítě, nýbrž podle § 184 odst. 2 písm. f) SZ vyžaduje pouze vyjádření vlastníků veřejné dopravní nebo technické infrastruktury uvedených v DTM. V případě, že zápis v DTM neodpovídá skutečnosti, je nutné uvedené řešit se správcem DTM, nikoliv se stavebním úřadem.

Vlastník veřejné dopravní nebo technické infrastruktury vydá vyjádření k záměru do 30 dnů, ve zvlášť složitých případech do 60 dnů ode dne doručení úplné žádosti. Vydané vyjádření musí mít písemnou podobu a být způsobilé k předložení k žádosti o povolení záměru. Marným uplynutím těchto lhůt nevzniká vyjádření tzv. „fikcí“, vyjádření vždy musí být vydáno. Vlastník veřejné dopravní nebo technické infrastruktury je povinen tyto informace **sdělit bezplatně**, v opačném případě se dopouští přestupku a stavební úřad mu může uložit pokutu až do výše 400 000 Kč. V tomto ohledu je nutné, aby se stavebník obrátil na stavební úřad, který je příslušný k projednání citovaného přestupku. Za vlastníka veřejné dopravní nebo technické infrastruktury může činit úkony její správce nebo provozovatel.

[MMR 13. 1. 2025,, dostupné z: Stanovisko-k-S-180-SZ_vyjadreni-vlastnika-TI_13_1_2025_uprava-27_1_2025.pdf.aspx]

VÝDEJNÍ BOXY

Metodické doporučení se zabývá posuzováním výdejních boxů z hlediska úpravy ve stavebním zákoně.

Charakteristika výdejních boxů

Pojmem „výdejní box“ je obecně označován automatizovaný box s několika schránkami, prostřednictvím kterého jsou doručovány zásilky. Tyto výdejní boxy jsou v naprosté většině případů napájeny solárními články a nevyžadují napojení na energetickou síť, a jsou tudíž energeticky zcela soběstačné. Pro zabezpečení proti pádu boxu jsou tyto zpravidla do země ukotveny pomocí závitových tyčí či položeny na betonovém prefabrikátu.

Výdejní boxy jsou zpravidla instalovány na veřejném prostranství nebo uvnitř stavby (např. obchodního centra, dopravní terminál).

Posouzení výdejních boxů

Podle zákona č. 283/2021 Sb., stavební zákon, ve znění pozdějších předpisů, vyžadují povolení stavebního úřadu veškeré záměry s výjimkou drobných staveb a změn využití území, u kterých tak stanoví stavební zákon.

Pro účely stavebního zákona se záměrem rozumí stavba, soubor staveb, zařízení, údržba dokončené stavby, změna využití území, dělení nebo scelování pozemků a stanovení ochranného pásma (§ 4 odst. 1).

Stavbou se dle § 5 odst. 1 stavebního zákona rozumí stavební dílo, které vzniká stavební nebo montážní činností ze stavebních výrobků, materiálů nebo konstrukcí za účelem užívání na určitém místě. Za stavbu se považuje také výrobek plnicí funkci stavby.

Pojem výrobek plnicí funkci stavby není stavebním zákonem definován. Podle ustálené judikatury (např. NSS 4 As 78/2016-26, KS v Hradci Králové č. j. 30 A 60/2020-55, NSS 9 As 342/2016-21) je nejpodstatnějším charakteristickým znakem výrobku plnicího funkci stavby (a ostatně i stavby samotné) primárně jeho účel a sekundárně skutečnost, že jde o výrobek umístěný na určitém místě trvale nebo dlouhodobě. Výrobky plnicí funkci stavby, na rozdíl od stavby ve smyslu § 5 odst. 1 stavebního zákona, nejsou výsledkem stavební činnosti, tj. nevznikly s použitím stavební nebo montážní technologie, ale jiné průmyslové, např. strojírenské technologie. Výdejní boxy však neplní takovou funkci, jakou obvykle plní stavby ve smyslu § 5 odst. 1 stavebního zákona.

Výdejní boxy je možno považovat za výrobky ve smyslu § 2 zákona č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky, ve znění pozdějších předpisů, dle kterého je výrobkem jakákoliv věc, která byla vyrobena, vytěžena nebo jinak získána bez ohledu na stupeň jejího zpracování a je určena k uvedení na trh jako nová nebo použitá.

Ministerstvo pro místní rozvoj je toho názoru, že výdejní boxy nelze považovat ani za stavbu, ani za výrobky plnící funkci stavby ve smyslu § 5 odst. 1 stavebního zákona, a proto nepodléhají posuzování podle stavebního zákona.

Výdejní boxy nelze považovat ani za zařízení. Dle § 7 odst. 1 stavebního zákona se zařízením rozumí technické zařízení nebo reklamní zařízení, pokud nejde o stavbu, které vzniká za účelem užívání na určitém místě. Reklamním zařízením se v tomto zákoně rozumí panel, tabule, deska nebo konstrukce, které slouží k šíření reklamy nebo jiných informací (§ 7 odst. 2). Reklamní zařízení o celkové ploše větší než 8 m² se považuje za stavbu.

K danému závěru je však nutné doplnit, že pokud se jedná o výdejní box, který vyžaduje napojení např. na energetickou síť, pak je nutné toto napojení posoudit z pohledu stavebního zákona. Půjde-li o přípojku splňující parametry drobné stavby ve smyslu přílohy č. 1 odst. 1 písm. A) bod 28 ke stavebnímu zákonu, pak toto napojení nebude podléhat povolení stavebního úřadu. Nebude-li splněna, byť jen jediná podmínka, bude toto napojení spadat do kategorie jednoduchých staveb ve smyslu přílohy č. 2 odst. 1 písm. I) ke stavebnímu zákonu a bude tedy vyžadovat povolení stavebního záměru.

V případě, že je výdejní box instalován do novostavby, pak je součástí žádosti o vydání povolení stavby jako celku.

Pokud bude výdejní box instalován do stávající stavby, je třeba vždy respektovat uspořádání stavby včetně jejího účelu užívání tak, aby nedocházelo např. k narušení únikových cest z pohledu požárně bezpečnostního řešení stavby apod.

Jestliže instalace výdejního boxu v rámci stávající stavby vyvolá nezbytnost změny stavby, tj. stavební úpravu, bude toto posuzováno stavebním úřadem v souladu se stavebním zákonem.

Stavební úpravy splňující podmínky podle přílohy č. 1 odst. 1 písm. e) ke stavebnímu zákonu (tj. nezasahují do nosných konstrukcí stavby, nemění se vzhled stavby ani způsob užívání stavby, jejich provedení nemůže ovlivnit požární bezpečnost stavby a nejde o stavební úpravy stavby, která je kulturní památkou) nevyžadují vydání povolení. Nebude-li některá z podmínek splněna, pak taková stavební úprava vyžaduje povolení podle § 171 stavebního zákona.

To, že samotné výdejní boxy nepodléhají režimu stavebního zákona však automaticky neznamená, že jsou bez jakéhokoliv posouzení a regulace a lze je instalovat bez ohledu na dané území. Vždy je třeba dbát v daném území ochrany veřejných zájmů stanovených dalšími zvláštními zákony, např. zákonem č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, či zákonem č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů. Regulace také mohou vyplývat z právních předpisů obcí, např. vymezení lokality pro instalaci, požadavky na vzhled, dostupnost apod.

[MMR 15. 1. 2025, dostupné z: [Vydejni-boxy_metodika_MMR_leden_2025.pdf.aspx](#)]

UPLATNĚNÍ SLEVY NA SPRÁVNÍM POPLATKU PODLE § 9 ZÁKONA Č. 634/2004 Sb., O SPRÁVNÍCH POPLATCÍCH, VE ZNĚNÍ POZDĚJŠÍCH PŘEDPISŮ

Metodické doporučení bylo zpracováno ve spolupráci s Ministerstvem financí.

PRÁVNÍ RÁMEC

Zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o správních poplatcích“)

Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „daňový řád“)

Zákon č. 12/2020 Sb., o právu na digitální služby, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o právu na digitální služby“)

Zákon č. 283/2021 Sb., stavební zákon, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „stavební zákon“)

ÚVOD

Problematika správních poplatků je upravena zákonem o správních poplatcích. Procesní ustanovení tohoto zákona jsou v gesci Ministerstva financí.

Sazby správních poplatků za úkony provedené stavebním úřadem dle stavebního zákona jsou uvedeny v Sazebníku správních poplatků, který je přílohou k zákonu o správních poplatcích. Konkrétně se jedná o položky č. 17 až 19 Sazebníku správních poplatků. Právní úprava sazeb v uvedených položkách je v gesci Ministerstva pro místní rozvoj.

SLEVA NA SPRÁVNÍM POPLATKU PODLE § 9 ZÁKONA O SPRÁVNÍCH POPLATCÍCH

Podle ustanovení § 9 zákona o správních poplatcích správní úřad sníží poplatek o 20 %, nejvýše však o 1 000 Kč, pokud je žádost nebo jiný návrh k provedení úkonu podán na elektronickém formuláři zveřejněném podle zákona upravujícího právo na digitální služby. To neplatí, pokud žádost nebo jiný návrh nelze podat jinak než na tomto elektronickém formuláři.

Pro možnost uplatnění slevy musí být splněny tři podmínky

1. musí se jednat o elektronický formulář podle zákona o právu na digitální služby,
2. formulář musí být zveřejněn podle zákona o právu na digitální služby,
3. podání je možné učinit i jinak než na elektronickém formuláři.

V souladu s ustanovením § 4 odst. 3 zákona o právu na digitální služby a ve vazbě na ustanovení § 172 odst. 2 stavebního zákona je zajištěno splnění prvních dvou podmínek (potvrzeno stanoviskem Digitální a informační agentury).

Splnění třetí podmínky je zajištěno právní úpravou ustanovení § 172 odst. 2 věta první stavebního zákona, kde je stanoveno, že žádost nebo návrh lze podat v listinné podobě.

VRÁCENÍ PŘEPLATKU NA SPRÁVNÍM POPLATKU ZAPLACENÉM NA ZÁKLADĚ VÝZVY SPRÁVNÍHO ORGÁNU V NÁVAZNOSTI NA § 9 ZÁKONA O SPRÁVNÍCH POPLATCÍCH

Metodické doporučení se týká poplatku, který je splatný podle § 5 odst. 2 zákona o správních poplatcích spolu s podáním žádosti, nejpozději před provedením úkonu.

Popis skutkového stavu

Správní úřad v postavení správce daně (dále jen „správce daně“) vyzval poplatníka k zaplacení správního poplatku. Poplatník na výzvu správní poplatek uhradil. Později bylo správcem daně zjištěno, že při výpočtu výše poplatku měla být zohledněna sleva na poplatek podle § 9 zákona o správních poplatcích, tj. že poplatek byl zaplacen ve vyšší výši.

Východiska pro řešení

Správce poplatku nebude nařizovat přezkum výzvy k zaplacení správního poplatku, neboť

- výzva není rozhodnutím, kterým by byla poplatková povinnost stanovena (vyměřena). Pokud by správce poplatku byl povinen poplatkovou povinnost stanovit, musel by to učinit platebním výměrem.

Zákon o správních poplatcích striktně rozlišuje mezi výzvou a platebním výměrem. Povinnost vyměření poplatku platebním výměrem zákon stanoví pouze u procentních poplatků (§ 5 odst. 3 zákona o správních poplatcích), pro úhradu poplatku podle § 5 odst. 2 zákona o správních poplatcích nelze platební výměr využít.

- výzva poplatníka nezavazuje k zaplacení v ní uvedené částky. To znamená, že poplatek může být poplatníkem zaplacen i v jiné výši (popř. vůbec, pokud se poplatník domnívá, že mu svědčí nárok na osvobození apod.), ovšem s případnými důsledky, které z nesprávně zaplaceného poplatku plynou (zpravidla zastavení řízení ve věci).

Jestliže poplatník dobrovolně uhradil poplatek (byť na základě výzvy) a správce poplatku následně zjistí, že poplatek byl vybrán ve vyšší výši, než kolik činila poplatková povinnost

- správce poplatku vypracuje úřední záznam (§ 63 daňového řádu), z něhož bude patrné, jaká výše poplatku byla zaplacená a jaká výše poplatku měla být vybrána podle příslušné položky sazebníku správních poplatků, při zohlednění § 9 zákona o správních poplatcích.
- vrátí poplatek podle § 7 odst. 2 zákona o správních poplatcích na základě žádosti poplatníka.

Vrácení poplatku na žádost poplatníka podle § 7 odst. 2 zákona o správních poplatcích

Správní poplatek vrací správce daně, který jej vybral.

Správce daně při vracení přeplatku postupuje podle § 154 a násl. daňového řádu.

Správce daně vrátí přeplatek pouze, pokud jde o vratitelný přeplatek. To znamená, že před vrácením poplatku musí správce daně ověřit

- zda u něho není evidován nějaký nedoplatek, na který by přeplatek mohl být použit (například nedoplatek na jiném správním poplatku, nebo na místním poplatku), nebo
- zda si jiný správce daně nepožádal o převedení přeplatku na své daňové nedoplatky (například jiný obecní úřad na místní či správní poplatek, Finanční úřad na nedoplatek na dani).

Nejsou-li zjištěny žádné nedoplatky, stane se přeplatek na správním poplatku vratitelným přeplatkem.

Vratitelný přeplatek vrátí správce daně do 30 dnů od obdržení žádosti o vrácení přeplatku.

O vrácení přeplatku vydá správce daně vždy rozhodnutí o vrácení přeplatku na poplatek (§ 7 odst. 3 zákona o správních poplatcích), které musí být odůvodněno.

Jestliže je přeplatek vrácen v požadované výši, není proti rozhodnutí přípustný opravný prostředek. Poplatník však může uplatnit námitku podle § 159 daňového řádu, o čemž musí být v rozhodnutí poučen. Námitku lze podat do 30 dnů od doručení rozhodnutí o přeplatku.

Jestliže není přeplatek vrácen v požadované výši, nebo není vrácen vůbec, je poplatník oprávněn proti rozhodnutí uplatnit opravný prostředek (odvolání). Odvolání se podle § 109 daňového řádu podává u správce daně, který rozhodnutí vydal, a to ve lhůtě 30 dní od doručení rozhodnutí o přeplatku. Odvolání nemá odkladný účinek.

ZÁVĚR

Pokud stavebník požádá stavební úřad o provedení úkonu dle stavebního zákona na předepsaném formuláři elektronicky prostřednictvím Portálu stavebníka má nárok na slevu na správním poplatku podle § 9 zákona o správních poplatcích.

Proces vrácení případných přeplatků se řídí právní úpravou obsaženou v zákoně o správních poplatcích a v daňovém řádu.

Oba výše uvedené právní předpisy jsou v gesci Ministerstva financí, které vydalo k dané problematice Metodickou pomůcku, vydanou dne 24. 8. 2023 pod č. j. MF10765/2023/39-1 (k dané problematice zejména na str. 19–23, 3031). Metodická pomůcka je zveřejněna na webové stránce Ministerstva financí pod webovým odkazem <https://www.mfcr.cz/cs/dane-a-ucetnictvi/dane/mistni-spravni-a-soudni-poplatky/metodicka-doporuceni/2023/metodicka-pomucka-sprava-spravni-poplatku-52779>, a to včetně vzorů písemností.

Vzory rozhodnutí o vrácení/nevrácení přeplatku na správním poplatku jsou uvedeny v příloze tohoto metodického doporučení; ve zveřejněné metodické pomůcce Ministerstva financí je lze nalézt pod č. 11 a 12.

[MMR, 16. 1. 2025]

VEDENÍ SPISOVÉ SLUŽBY

Dle § 334b odst. 4 zákona č. 283/2021 Sb., stavební zákon, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „stavební zákon“), lze k výkonu působnosti stavebních úřadů v přechodném období použít vedle informačních systémů stavební správy i jiné informační systémy. Přechodným obdobím se rozumí období do 31. 12. 2027.

Přestože z § 334b odst. 1 stavebního zákona se může jevit, že přechodné období pro účely odstavce 4 je pouze do 30. 6. 2025, je nutné s ohledem na přechodné období pro oblast stavebního řádu aplikovat odstavec 4 na celé přechodné období v oblasti stavebního řádu, tedy do 31. prosince 2027, a to zejména z toho důvodu, že v oblasti stavebního řádu jsou po celé přechodné období „pozastaveny“ povinnosti spojené s evidencí veškerých úkonů stavebních úřadů v informačních systémech stavebního řízení. Tedy po celou dobu přechodného období v oblasti stavebního řádu je možné využít i jiné informační či agendové systémy (dále jen „AIS“) pro výkon působnosti stavebního úřadu než informační systém stavebního řízení (dále jen „ISSŘ“). Navíc jak vyplývá z § 275 stavebního zákona, není povinností stavebního úřadu vést spisovou službu v rámci ISSŘ.

Spisová služba je vykonávána v elektronické spisové službě každého jednotlivého úřadu

Úřad přijímá dokumenty v analogové nebo digitální podobě. Evidence přijatých dokumentů probíhá v elektronické spisové službě (dále jen „eSSL“) každého jednotlivého úřadu. Povinnost stavebního úřadu vést elektronickou spisovou službu totiž zůstává i po dobu přechodného období zachována (viz § 275 odst. 1 věta první stavebního zákona). Pokud žádost bude podána přes portál stavebníka, bude automaticky stažena do eSSL úřadu, případně přímo do AIS stavebního úřadu, pokud ho stavební úřad používá. Bude-li podání učiněno prostřednictvím datové schránky nebo přímo přes podatelnu úřadu, bude postupováno jako před 1. červencem 2024, resp. 1. lednem 2024.

Každý dokument musí být vložen do spisu. Všechny dokumenty týkající se téže věci tvoří jeden spis. Spis se zakládá v eSSL nebo v AIS stavebního úřadu, jako např. VITA, VERA, Marbes apod. Spisy stavebního úřadu jsou vedeny v digitální podobě, nicméně takový spis v digitální podobě může obsahovat i analogové dokumenty – v tomto případě se jedná o hybridní spis. To, zda spis je veden celý v digitální podobě nebo zda bude veden formou hybridního spisu, záleží jednak na povaze jednotlivých dokumentů a jednak na spisovém řádu každého jednotlivého úřadu.

Vedení hybridního spisu předpokládá zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, který v ustanovení § 65 odst. 1 stanoví, že vzájemné spojení dokumentu v analogové podobě a dokumentu v digitální podobě se činí pomocí odkazů. Stejně tak podle ustanovení § 275 odst. 1 věty druhé stavebního zákona je možné při výkonu spisové služby odkazovat na údaje a dokumenty uložené v evidenci stavebních postupů a evidenci elektronických dokumentací. Uvedené v souvislosti s povinností stavebníka podle § 172 odst. 4 stavebního zákona vkládat projektovou dokumentaci do evidence projektových dokumentací v případě hybridního spisu znamená, že bude v eSSL zaevidován odkaz na identifikátor projektové dokumentace (dále jen „ID“), pod kterým je projektová dokumentace v uložení evidována. Nicméně tento postup nevyklučuje možnost si pro úřední účely předmětnou dokumentaci z evidence dokumentací stáhnout a vložit do eSSL, případně do AIS, pokud to tyto systémy umožňují.

V případě, kdy stavebník nemá povinnost vložení dokumentace do evidence projektových dokumentací je postup obdobný s tím rozdílem, že dokumentaci vkládá podle § 172 odst. 4 stavebního zákona do této evidence stavební úřad. I v tomto případě se jedná o hybridní spis, jehož součástí musí být odkaz na ID dokumentace, která je uložena v evidenci dokumentací. Odkaz na ID dokumentace lze v eSSL provést např. formou úředního záznamu.

Všechna podání budou zpracovávána v AIS, pokud ho stavební úřad používá, nicméně všechny dokumenty a spisy budou vedeny v lokální eSSL, kde bude také docházet k výpravě vytvořených písemností a budou zpracovávány doručenkou. Tento postup vedení spisu v eSSL, případně AIS, je identický s postupem před 1. červencem 2024, resp. 1. lednem 2024.

Vzhledem k povinnosti stavebních úřadů zajistit, aby na žádost ministerstva mohla být data z jiného informačního systému, která vznikla při výkonu jejich působnosti v přechodném období, předána ministerstvu za účelem jejich přenosu do ISSŘ, budou vybrané dokumenty automaticky sehrávány do druhotné evidence v rámci ISSŘ. Tento proces se děje na pozadí automaticky a uživatel jím nebude zatěžován. V rámci této druhotné evidence budou také evidovány spisové značky jednotlivých dokumentů z primární eSSL úřadu (tj. každý dokument v druhotné evidenci ISSŘ obsahuje také spisovou značku, pod kterou je dokument veden na lokálním eSSL úřadu). Pro předávání bude tedy stačit nainstalovat novou verzi používaných AIS a zprovoznit technické připojení na ISSŘ.

Všechny vyřízené spisy a jiné dokumenty stavebního úřadu jsou po dobu trvání skartační lhůty uloženy ve spisovně stavebního úřadu, nebo ve správním archivu, pokud jej správní orgán zřídil. Ukládání spisů probíhá u stavebního úřadu, který záměr povolil. Dokumenty se ukládají zpravidla ihned po jejich vyřízení.

Pro nahlížení do dokumentů uložených ve spisovně nebo ve správním archivu správního orgánu nebo soudu platí

obecná ustanovení o nahlížení do spisů v řízení před správním orgánem podle zákona č. 500/2004 Sb., správní řád. Nahlížení do dokumentace pro povolení záměru, případně dokumentace ověřené v řízení o povolení záměru se uskutečňuje prostřednictvím nahlížení v evidenci elektronických dokumentací na základě zadání ID, případně lze využít uloženou dokumentaci v eSSL, případně AIS.

Při změně věcné příslušnosti stavebního úřadu k záměru, který je předmětem uloženého spisu, stavební úřady postupují v souladu s § 68a odst.7 a 8 zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě.

Spisová služba je vykonávána v informačním systému stavebního řízení (ISSŘ)

Stavební úřady, které doposud nevedou spisovou službu v elektronické podobě prostřednictvím eSSL, pak musí pro výkon agendy na úseku stavebního řádu využít ISSŘ a veškeré písemnosti týkající se této agendy evidovat v tomto systému.

Možnost vykonávat agendu na úseku stavebního řádu v ISSŘ zůstává zachována i stavebním úřadům, které již spisovou službu v eSSL vedou a zvolí si ISSŘ za svůj agendový systém.

Pokud se stavební úřad rozhodne vést spisovou službu pouze prostřednictvím ISSŘ, pak budou žádosti přijaté prostřednictvím podatelny úřadu zaevidovány do ISSŘ. Vedení spisů, zpracování podání, následná výprava vytvořených písemností a zpracování doručenek probíhá pouze v ISSŘ.

Povinnost vykonávat spisovou službu v elektronické podobě se považuje ve vztahu k dokumentům uchovávaným v ISSŘ za splněnou.

[MMR 23. 1. 2025, dostupné z: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR - Vedení spisové služby]

**SPOLEČNÉ METODICKÉ DOPORUČENÍ
K PROBLEMATICE MIMOŘÁDNÉHO POSTUPU
PŘI BEZPŘÍMĚNĚ HROZÍCÍ ŽIVELNÍ POHROMĚ
NEBO ZÁVAŽNÉ HAVÁRII,
A TO Z POHLEDU KRIZOVÉHO ZÁKONA
A ZÁKONA O INTEGROVANÉM
ZÁCHRANNÉM SYSTÉMU**

Metodické doporučení navazuje na zveřejněné metodické doporučení „Postupy podle § 263 až 265 zákona č. 283/2021 Sb., stavební zákon, ve znění pozdějších předpisů“.

Toto metodické doporučení bylo zpracováno ve spolupráci s Ministerstvem vnitra – Generálním ředitelstvím hasičského záchranného sboru, a to ve vazbě na aplikaci zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému, a o změně některých zákonů ve znění pozdějších předpisů.

PRÁVNÍ RÁMEC

Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „krizový zákon“)

Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému, a o změně některých zákonů ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o IZS“)

Zákon č. 283/2021 Sb., stavební zákon, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „stavební zákon“).

ÚVOD

Podle § 2 písm. b) zákona o IZS se **mimořádnou událostí** rozumí škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy, a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací.

Záchranné práce jsou podle § 2 písm. c) zákona o IZS definovány jako činnost k odvrácení nebo omezení bezprostředního působení rizik vzniklých mimořádnou událostí, zejména ve vztahu k ohrožení života, zdraví, majetku nebo životního prostředí, a vedoucí k přerušení jejich příčin. Likvidační práce jsou podle § 2 písm. d) zákona o IZS definovány jako činnosti k odstranění následků způsobených mimořádnou událostí.

Podle § 2 písm. b) krizového zákona se za krizovou situaci považuje mimořádná událost podle zákona o IZS, narušení kritické infrastruktury nebo jiné nebezpečí, při nichž je vyhlášen stav nebezpečí, nouzový stav nebo stav ohrožení státu (používá se i pojem „krizový stav“).

Podle § 3 odst. 1 krizového zákona je možné vyhlásit stav nebezpečí jako bezodkladné opatření, jsou-li ohroženy životy, zdraví, majetek, životní prostředí, pokud nedosahuje intenzita ohrožení značného rozsahu a není možné odvrátit ohrožení běžnou činností správních úřadů, orgánů krajů a obcí, složek integrovaného záchranného systému nebo subjektů kritické infrastruktury.

Stav nebezpečí lze dle § 3 odst. 2 krizového zákona vyhlásit pouze s uvedením důvodů, na nezbytně nutnou dobu a pro celé území kraje nebo pro jeho část. Rozhodnutí o vyhlášení stavu nebezpečí musí obsahovat krizová opatření a jejich rozsah. Změna krizových opatření musí být rovněž vyhlášena. V části rozhodnutí obsahující důvod vyhlášení stavu nebezpečí se také uvede, zda je stav nebezpečí vyhlášen na základě mimořádné události podle zákona o IZS.

Stav nebezpečí pro území kraje nebo jeho část vyhláší v souladu s § 3 odst. 3 krizového zákona hejtman kraje, v Praze primátor hlavního města Prahy (dále jen „hejtman“). Hejtman, který stav nebezpečí vyhlásil, o tom neprodleně informuje vládu, Ministerstvo vnitra, sousední kraje a pokud mohou být krizovou situací dotčeny, též další kraje.

Podle § 3 odst. 4 krizového zákona lze vyhlásit stav nebezpečí na dobu nejvýše 30 dnů. Tuto dobu může hejtman prodloužit jen se souhlasem vlády.

POSTUP V DOBĚ STAVU NEBEZPEČÍ NEBO PŘI ŘEŠENÍ MIMOŘÁDNÝCH UDÁLOSTÍ

Po dobu vyhlášeného stavu nebezpečí, tj. od data jeho vyhlášení po datum jeho skončení, lze využít ustanovení krizového zákona ve vazbě na realizaci a odstraňování staveb.

Podle § 14 odst. 4 písm. b) krizového zákona je **hejtman** za stavu nebezpečí oprávněn nařídit mimo jiné i bezodkladné provádění staveb, stavebních prací, terénních úprav nebo odstraňování staveb anebo porostů za účelem zmírnění nebo odvrácení ohrožení vyplývajícího z krizové situace.

Obdobné kompetence vyplývají i **veliteli zásahu** ze zákona o IZS. Dle § 19 odst. 3 písm. b) zákona o IZS je velitel zásahu při provádění záchranných a likvidačních prací oprávněn mimo jiné nařídit bezodkladné provádění nebo odstraňování staveb, terénních úprav za účelem zmírnění nebo odvrácení rizik vzniklých mimořádnou událostí.

To znamená, že po dobu vyhlášeného stavu nebezpečí lze z důvodu nebezpečí z prodlení odstraňovat nebo realizovat stavby na základě krizového zákona, a poté následně řešit soulad s postupy zakotvenými v §§ 263 až 265 stavebního zákona. (viz. již zveřejněná metodika k těmto ustanovením).

Velitel zásahu, podle zákona o IZS, je oprávněn při provádění záchranných a likvidačních prací nařídit bezodkladné provádění nebo odstraňování staveb, terénních úprav za účelem zmírnění nebo odvrácení rizik vzniklých mimořádnou událostí.

Odstranění staveb na základě nařízení hejtmána nebo velitele zásahu se týká staveb bezprostředně ohrožujících život, zdraví, majetek osob, nebo životní prostředí.

Stavby, které bezprostředně neohrožují život, zdraví, majetek osob, nebo životní prostředí, ale jsou natolik poškozeny, že je nutné jejich odstranění, může takovou stavbu odstranit vlastník, a to na základě povolení odstranění stavby vydané příslušným stavebním úřadem.

Uplynutím vyhlášeného stavu nebezpečí, zanikají možnosti realizace a odstraňování staveb dle krizového zákona. Lze postupovat již pouze v souladu se stavebním zákonem, nebo zákonem o IZS ve výše uvedených případech.

Realizaci nebo odstraňování staveb, pokud nebyly dokončeny v době vyhlášeného stavu nebezpečí, je třeba následující den po skončení stavu nebezpečí oznámit stavebnímu úřadu jako provádění mimořádných opatření, pak se postupuje v souladu se stavebním zákonem.

ZÁVĚR

Krizový zákon a zákon o integrovaném záchranném systému jsou právní normy upravující postupy a kompetence při řešení mimořádných událostí, nebo řešení mimořádné události při které byl vyhlášen krizový stav, neobsahují žádná procesní ustanovení pro oprávněnost existence nově vzniklých staveb po skončení těchto krizových situací nebo mimořádných událostí.

Stavby realizované v době stavu nebezpečí je třeba následně legalizovat dle právní úpravy obsažené ve stavebním zákoně a souvisejících předpisech.

Při realizaci staveb v době vyhlášeného stavu nebezpečí je třeba proto vzít v potaz veškeré okolnosti rozhodné pro následné dodatečné povolení staveb dle stavebního zákona. Jedná se zde především o posuzování souladu realizované stavby s územním plánem, problematiku dotčených vlastnických práv, splnění požadavků na stavby apod. Pouze při splnění výše uvedených hledisek může být stavba realizovaná v době vyhlášeného stavu nebezpečí po jeho uplynutí dodatečně povolena. Obdobný postup platí i při užití zákona o IZS.

Zároveň je třeba zdůraznit, že i při stavu nebezpečí nebo při řešení mimořádných událostí je vedle výše uvedené právní úpravy třeba respektovat i právní úpravu obsaženou ve **stavebním zákoně**. To znamená, že je třeba činit úkony a použít veškeré instituty, které jsou obsaženy ve stavebním zákoně, které cílí na řešení mimořádných situací. Jedná se především o uplatnění ustanovení § 263 až 265 stavebního zákona (mimořádné opatření a obnova), která umožňují odchýlné postupy od standardních postupů stanovených stavebním zákonem, a to s ohledem na mimořádnost situace, kterou je třeba neprodleně řešit.

[MMR 16. 1. 2025]

JUDIKATURA

VYBRANÁ ROZHODNUTÍ SOUDŮ Z OBLASTI STAVEBNÍHO ŘÁDU

**Rozsudek Nejvyššího správního soudu
ze dne 22. 11. 2024, č. j. 2 As 278/2023-62**

VÝZNAM KOLAUDAČNÍHO ROZHODNUTÍ PRO ŘÍZENÍ O ODSTRANĚNÍ STAVBY

§ 122, § 129 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů

Řízení o odstranění stavby je navázáno na stavební řízení, resp. stavební povolení, takže existence kolaudačního rozhodnutí je pro zjišťování splnění podmínek řízení pro odstranění stavby právně nevýznamná. Vydané kolaudační rozhodnutí nenahrazuje soulad provedení stavby s platným stavebním povolením. Okolnost, že byl následně vydán kolaudační souhlas k užívání stavby, proto nemůže být důvodem bezpředmětnosti dalšího vedení řízení o odstranění stavby.

Nepovolená stavba zůstává nepovolenou stavbou tak dlouho, dokud nebyla stavebním úřadem dodatečně povolena, nebo dokud nebyla odstraněna.

**Rozsudek Nejvyššího správního soudu
ze dne 25. 11. 2024, č. j. 9 As 174/2024-23**

VYPOŘÁDÁNÍ ODVOLACÍCH NÁMITEK ODKAZEM NA ZÁVAZNÉ STANOVISKO

§ 149 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

Ačkoliv je závazné stanovisko pro stavební úřad závazné, co se týče výroku, stále se jedná pouze o jeden z podkladů rozhodnutí. Není tedy možné, aby správní orgán odvolací námítky vypořádal pouze obecným odkazem na závazné stanovisko, neboť takto činí své rozhodnutí nepřezkoumatelným.

Není dostačující, pokud lze odpověď na odvolací námítky nalézt pouze v podkladu, jakým zde je potvrzující závazné stanovisko, které odvolací správní orgán obecně zmínil bez vazby na konkrétní odvolací námítky. Nemůže být úkolem účastníka řízení či soudu, aby za správní orgán domýšlel, jaká část kterého podkladu představuje reakci na uplatněné odvolací námítky.

**Rozsudek Nejvyššího správního soudu
ze dne 28. 11. 2024, č. j. 8 As 227/2023-77**

ZRUŠENÍ DODATEČNÉHO POVOLENÍ JAKO DŮVOD NEZÁKONNOSTI KOLAUDAČNÍHO SOUHLASU

§ 129 odst. 1 písm. b) zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů

§ 27, § 73 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

V projednávané věci došlo k převodu vlastnického práva, který případně mohl mít vliv na otázku závaznosti rozhodnutí o nařízení odstranění stavby pro právního nástupce stěžovatele, v průběhu odvolacího řízení. Rozhodnutí o nařízení odstranění stavby adresované stěžovateli tak nebylo v právní moci. Je proto nutno se zabývat primárně otázkou procesního nástupnictví v průběhu správního řízení, nikoli závazností pravomocného rozhodnutí pro právního nástupce účastníka.

Povinnost odstranit stavbu byla podle § 129 odst. 1 písm. b) stavebního zákona uložena vlastníkovu stavby. Osoba, která se stane vlastníkem dotčené stavby, se tak ocitá v právní situaci, s níž procesní normy spojují účast v řízení. Změna v subjektu vlastnického práva k dané stavbě tak přímo, bez nutnosti zvláštního procesního rozhodnutí správního orgánu, působí, že právního nástupce dosavadního účastníka se stává účastníkem řízení a původní účastník jím být přestává. Správní orgán rozhodující podle skutkového a právního stavu v době vydání rozhodnutí pak musí z úřední povinnosti ověřit, kdo je v rozhodné době vlastníkem stavby, a s kým má tedy formálně jednat jako s účastníkem řízení, tedy i kdo bude adresátem konečného rozhodnutí.

Na tom, že osobou povinnou z vydaného rozhodnutí je právě stěžovatel, nic nemění ani skutečnost, že se jedná o rozhodnutí in rem. V souladu s § 73 odst. 2 větou třetí správního řádu je sice takové rozhodnutí za podmínky, že nabude právní moci, závazné pro právního nástupce účastníků. Aplikovat uvedené ustanovení v situaci, kdy k právnímu nástupnictví došlo již v odvolacím řízení, však nelze. Pokud k právnímu nástupnictví dojde již v průběhu odvolacího řízení, tato skutečnost má být zásadně reflektována správním orgánem a má se promítnout mimo jiné do výroku konečného rozhodnutí. Vzhledem k tomu že správní orgán o procesním nástupnictví samostatně nerozhoduje, v případech, kdy správní orgán nečiní další úkony směrem k účastníkům řízení, do nichž by svoji reflexi procesního nástupnictví promítl, je to právě výrok konečného rozhodnutí, v němž se má právní nástupnictví projevit. Pokud správní orgán v konečném rozhodnutí vymezí předmět řízení tak, že se týká dosavadních účastníků řízení, nikoli jejich právních nástupců, v souladu s presumpcí správnosti správních aktů je nutno mít za to, že podle správního orgánu k procesnímu nástupnictví nedošlo. Správní orgán v tomto případě závazně stanovuje povinnost dosavadním účastníkům řízení,

neboť rozhoduje podle skutkového a právního stavu ke dni svého rozhodnutí.

**Rozsudek Nejvyššího správního soudu
ze dne 11. 12. 2024, č. j. 7 As 81/2024-42**

ÚČASTENSTVÍ VE VODOPRÁVNÍM ŘÍZENÍ

§ 115 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů § 28, § 140 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

Vodoprávní řízení obsahuje vlastní právní úpravu účastenství uvedenou ve vodním zákoně, který vylučuje aplikaci obecné úpravy účastenství vymezené ve správním řádu, tj. i aplikaci § 28 správního řádu upravujícího postup při pochybnostech o účastenství v řízení.

Spojením řízení nedochází k zániku samostatnosti jednotlivých řízení, čímž nedochází ani ke změně okruhu účastníků těchto jednotlivých řízení.

**Rozsudek Nejvyššího správního soudu
ze dne 12. 12. 2024, č. j. 7 As 297/2023-35**

**ROZPOR TEXTOVÉ ČÁSTI
STAVEBNÍHO POVOLENÍ
A GRAFICKÉ ČÁSTI PODKLADOVÉ
DOKUMENTACE**

§ 115 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů

Nejvyšší správní soud považuje ověřenou projektovou dokumentaci za součást stavebního povolení. Jakožto grafické vyjádření povolované stavby je postavena na roveň textovému vyjádření záměru ve stavebním povolení a v pochybnostech pomáhá osvětlit nejasnosti a zaplnit mezery v textu stavebního povolení. Proto platí, že i v případě, že nejsou určité části stavby výslovně zmíněny ve výroku stavebního povolení týkajícího se zbytku stavby, je možné dospět k závěru, že se i na ně stavební povolení vztahuje, jestliže je záměr jejich vybudování zřejmý z projektové dokumentace, která byla podkladem pro povolení stavby. Rozhodnutí a jeho přílohu je nutno vykládat ve vzájemné souvislosti. Jestliže text rozhodnutí výslovně modifikuje vyjádření záměru v grafické příloze, musí naopak dostat přednost text rozhodnutí.

Samotné nepřesné označení stavby v žádosti o povolení stavby či v projektové dokumentaci nemůže být zásadní překážkou pro vyhovění žádosti stavebníka za situace, kdy se jedná toliko o formální nepřesnost bez dopadu na hmotná či procesní práva účastníků řízení, či bez vlivu na jiné skutečnosti, které by bránily vydání stavebního povolení.

**Rozsudek Nejvyššího správního soudu
ze dne 13. 12. 2024, č. j. 4 As 248/2023-50**

**OPOMENUTÝ ÚČASTNÍK A DORUČENÍ
ROZHODNUTÍ VEŘEJNOU VYHLÁŠKOU**

§ 85 odst. 2, § 92 odst. 3 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů

§ 84 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

Účastenství žalobce v územním řízení založilo již samo ustanovení § 85 odst. 2 písm. b) stavebního zákona, na čemž nemůže nic změnit skutečnost, že stavební úřad v rozhodnutí o umístění stavby žalobce výslovně neuvedl ve výčtu účastníků řízení. Při stanovení odvolací lhůty a určení včasnosti žalobcova odvolání není možné vycházet z § 84 odst. 1 správního řádu (odvolací lhůta při neoznámení rozhodnutí), protože nebyla naplněna podmínka neoznámení rozhodnutí o umístění stavby žalobci. Žalobci bylo (stejně jako ostatním účastníkům územního řízení ve smyslu § 85 odst. 2 stavebního zákona) rozhodnutí o umístění stavby oznámeno v souladu s § 92 odst. 3 stavebního zákona veřejnou vyhláškou.

**Rozsudek Nejvyššího správního soudu
ze dne 17. 12. 2024, č. j. 9 As 184/2024-163**

PODSTATOST DOTČENÝCH ORGÁNŮ

§ 14, § 131 odst. 4, § 136, § 149 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

Byla-li u správního orgánu shledána nadkritická míra rizika tzv. systémové podjatosti, jsou ze všech úkonů v řízení vyloučeny i úřední osoby v pozici dotčených orgánů (§ 14 a § 136 správního řádu).

V projednávané věci došlo v důsledku deklarace nadkritické míry rizika tzv. systémové podjatosti k vyloučení všech úředních osob magistrátu a krajského úřadu. Z tohoto důvodu je třeba závazná stanoviska vydaná úředními osobami těchto úřadů považovat za nezákonná. Je tomu tak přesto, že byla vydána dříve, než bylo o jejich podjatosti formálně rozhodnuto usnesením. Toto usnesení je totiž svou povahou pouze deklaratorní; podjatost je stav, který nastává ze zákona, jsou-li splněny zákonem stanovené předpoklady.

Samostatnou otázkou nicméně je, zda je možné nezákonnost těchto závazných stanovisek zhojit jejich přezkumem nadřízenými dotčenými orgány v rámci odvolacího řízení. Vydáním (revizního) závazného stanoviska jsou případné vady přezkoumávaného závazného stanoviska zhojeny, aniž by zároveň bylo nutné toto závazné stanovisko zrušit.

Nadřízený správní orgán musí při tzv. delegaci nutně dle § 131 odst. 4 správního řádu pověřit k projednání a rozhodnutí věci správní orgán nacházející se v jeho správním obvodu. Není-li v důsledku toho objektivně možné zároveň naplnit požadavek, aby správní obvod pověřeného správního orgánu sousedil se správním obvodem nezpůsobilého správního orgánu, postačí, pověřil-li takový správní orgán, jehož správní obvod je správnímu obvodu nezpůsobilého správního orgánu nejbližší.

Porušení ustanovení o řízení před správním orgánem spočívající v nedostatku místní příslušnosti (která je procesním vyjádřením územní působnosti jakožto kategorie hmotněprávní) nemůže způsobit nicotnost rozhodnutí. Rovněž nemá bez dalšího za následek závěr o nezákonnosti rozhodnutí ve věci samé; vždy je třeba zkoumat, zda porušení vede rovněž ke zkrácení veřejných subjektivních práv účastníka řízení.

**Rozsudek Nejvyššího správního soudu
ze dne 17. 12. 2024, č. j. 9 As 201/2024-23**

**OMLUVA Z NAŘÍZENÉHO ÚSTNÍHO JEDNÁNÍ;
SPOLEČENSKÁ ŠKODLIVOST PŘESTUPKU
PROTI STAVEBNÍMU ZÁKONU**

§ 80 odst. 4 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů
§ 128 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů

Aby mohla být omluva obviněného z přestupku z nařízeného ústního jednání považována za náležitou, musí být splněny tři podmínky: 1) Obviněný se musí omluvit neodkladně, tedy ihned, jakmile mu to okolnosti dovolí. Z toho pohledu nebude náležitá např. omluva učiněná těsně před jednáním z důvodu, o němž obviněný věděl a mohl jej sdělit již dříve. 2) V omluvě musí být uveden důvod, který obviněnému účast na jednání znemožňuje. Tomuto požadavku nevyhoví např. omluva s vágním odvoláním se na vyřizování důležitých záležitostí. 3) Důvod omluvy musí být doložen, obviněný tedy musí své tvrzení v rámci objektivních možností prokázat.

Důkazní břemeno ohledně existence omluvitelného důvodu neúčasti na jednání nese účastník řízení. V případě chybějících náležitostí omluvy není správní orgán povinen vyzyvat obviněného k jejímu doplnění o chybějící náležitosti.

Posouzení náležitosti omluvy náleží správnímu orgánu. Na hodnocení náležitosti omluvy je nutno hledět v měřítku celého správního řízení.

Stavební úřad uznal právnickou osobou (stěžovatelku) vinou ze spáchání přestupků – odstranění části stavebního souboru v areálu bývalých jatek bez potřebného povolení a pokračování bouracích prací navzdory výzvě stavebního úřadu k jejich zastavení. Stěžovatelka posléze v kasační stížnosti namítala, že její jednání nebylo společensky škod-

livé, protože odstraněním staveb v havarijním stavu chránila zdraví a bezpečnost osob. Nejvyšší správní soud však zdůraznil, že vlastník stavby má podle stavebního zákona povinnost udržovat své nemovitosti v řádném stavu, předcházet jejich havarijnímu stavu a v případě potřeby zajistit jejich bezpečnost v souladu s právními předpisy. Svěvolná stavební činnost bez souhlasu stavebního úřadu vykazuje znaky společenské škodlivosti. Vlastník nemovitosti nese odpovědnost za stav své nemovitosti a za její správu v souladu se zákonem.

**Rozsudek Nejvyššího správního soudu
ze dne 18. 12. 2024, č. j. 2 As 175/2024-19**

**VÝZVA K ODSTRANĚNÍ POCHYBNOSTÍ
O ZMOCNĚNÍ**

§ 33 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

Pokud osoba učiní podání za jinou osobu bez doložení zmocnění, vyzve správní orgán k předložení plné moci pouze zmocněnce. Povinnost oslovit vedle zmocněnce též přímo zmocnitele je vyhrazena jen výjimečným případy. Tak tomu bude např. v případě, když si zmocnitel nepřipustně zvolí dva různé zástupce nebo když zmocněnec na výzvu sdělí, že procesní úkon prováděl jako neodkladný úkon, ale že plnou mocí pro řízení samotné nedisponuje.

**Rozsudek Nejvyššího správního soudu
ze dne 19. 12. 2024, č. j. 2 As 319/2023-51**

**POSOUZENÍ OZNÁMENÍ ÚŘEDNÍ OSOBY
O PODJATOSTI**

§ 14 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

Informování představeného o možné podjatosti však představuje institut odlišný od námitky podjatosti uplatněné účastníkem řízení, čemuž odpovídá specifický procesní postup, jakým je tato možná podjatost úřední osoby řešena. Zatímco podle § 14 odst. 3 správního řádu o námitce podjatosti vznesené účastníkem řízení rozhodne bezodkladně usnesením služebně nadřízený úřední osoby, tak úřední osoba, která se dozví o okolnostech nasvědčujících tomu, že je vyloučena, je povinna o nich bezodkladně uvědomit svého představeného (služebně nadřízeného), který sdělené informace posoudí (§ 14 odst. 4 správního řádu). Správní řád v citovaném odstavci nestanoví, jakou formu má mít jeho „posouzení“, postačovat by měl úřední záznam či sdělení nadřízenému orgánu, je-li důsledkem tohoto posouzení potřeba delegovat věc jinému správnímu orgánu. Správní orgán rozhoduje usnesením podle § 76 odst. 1 správního řádu pouze tehdy, jestliže to stanoví zákon, což ovšem není případ § 14 odst. 4 téhož zákona. Usnesení, které se poznamená

do spisu, se vydává pouze ve věci pověření jiné úřední osoby podle § 14 odst. 5 správního řádu.

O podjatosti úředních osob podle § 14 správního řádu má smysl rozhodovat jen tehdy, dokud není vydáno rozhodnutí ve věci samé. Opačný postup by postrádal logiku a byl proti samé podstatě námitek podjatosti, neboť jejich smyslem je vyloučit možnost, aby se na výkonu pravomoci a rozhodování správního orgánu podílela osoba, u které lze důvodně pochybovat o její nepodjatosti.

Případnou námitku podjatosti vznesenou v odvolání by posoudil odvolací správní orgán materiálně jako odvolací důvod ve smyslu § 89 správního řádu. Dospěl-li by při jejím posouzení k závěru, že v řízení před správním orgánem I. stupně byly naplněny podmínky § 14 odst. 1 správního řádu, jednalo by se o vadu řízení, která by podle okolností mohla mít vliv na zákonnost vydaného rozhodnutí.

Porušení zdvořilostních norem automaticky nevede k podjatosti úřední osoby, nýbrž pouze excesivně neslušné chování by vzbuzovalo vážnou pochybnost o nestrannosti správního orgánu.

Samotná averze k některým účastníkům nemůže zakládat pochybnosti o její nestrannosti, pokud z jejího postupu v řízení nevyplývá snaha bezdůvodně ovlivnit výsledek řízení v neprospěch některých osob.

Pro posouzení podjatosti úřední osoby jsou klíčové objektivní okolnosti, nikoli subjektivní přesvědčení úřední osoby či účastníků řízení o ohrožení nestrannosti. Pochybnost o nepodjatosti je založena tehdy, jsou-li rozumné a z reality vycházející důvody k domněnce, že zde může existovat nežádoucí vztah, jenž by mohl „zkrživit“ postoj úřední osoby k výkonu jí svěřené pravomoci.

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 12. 2024, č. j. 8 As 210/2023-90

ŽALOBA PROTI NENAŘÍZENÍ OBNOVENÍ PŘEDEŠLÉHO STAVU STAVBY

§ 129 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů

§ 65 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů

Stavební úřad žalobcům v řízení týkajícím se odstranění části obvodového zdiva a rekonstrukce střechy rodinného domu nenařídil obnovení předešlého stavu stavby. Stavba podle něj sice byla prováděna v rozporu s dřívějším povolením, ale nevyžaduje opatření stavebního úřadu.

Žalobu proti rozhodnutí stavebního úřadu shledal Nejvyšší správní soud nepřipustnou, neboť tito nemohli být dotčeni na svých právech ve smyslu § 65 odst. 1 soudního řádu správního. I když žalobci mohli být dotčeni na svých právech po-

stupem správního orgánu v průběhu řízení (namítali šikanózní zahájení řízení podle § 129 stavebního zákona, vynucené zastavení stavebních prací a poškození dobrého jména), aniž by se taková nezákonnost promítla ve výsledném rozhodnutí, nemohou úspěšně použít žalobu proti rozhodnutí správního orgánu.

Stavební zákon ani správní řád neumožňují řízení o odstranění stavby zastavit v případě, kdy stavební úřad shledá, že nejde o stavbu postavenou bez či v rozporu se stavebním povolením. Vydání rozhodnutí ve věci nebrání ani ta skutečnost, že dle § 129 stavebního zákona neupravuje, jakým způsobem řízení o odstranění stavby ukončit, pokud stavební úřad v průběhu řízení zjistí, že nebyly dány důvody pro jeho zahájení. Prikazuje-li stavební zákon úřadu nařídít odstranění stavby lze dovodit, že pokud dospěje stavební úřad k závěru opačnému je oprávněn učinit výrok, kterým odstranění stavby nenařídí.

Podle ustálené judikatury samotná délka správního řízení nemůže mít bez dalšího vliv na zákonnost napadeného správního rozhodnutí.

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 12. 2024, č. j. 3 As 169/2022-110

ZOHLEDNĚNÍ ZRUŠENÍ ÚZEMNÍHO ROZHODNUTÍ PŘI PŘEZKUMU STAVEBNÍHO POVOLENÍ

§ 114 odst. 2 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů

§ 75 odst. 1, § 109 odst. 5 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů

Stavební úřad vydal stavební povolení pro novostavbu bytového domu. Odvolací orgán jeho rozhodnutí potvrdil, přičemž při vypořádání některých námitek odvolatele odkazoval na dříve vydané územní rozhodnutí. Po vydání předmětného rozhodnutí odvolacího orgánu ve věci stavebního povolení bylo územní rozhodnutí zrušeno soudem.

Krajský soud zrušil rozhodnutí odvolacího orgánu vydaného ve věci stavebního povolení. Shledal jej nepřezkoumatelným z důvodu, že nezaplnilo „mezeru“ v odůvodnění vzniklou po zrušení územního rozhodnutí, na které se odkazovalo.

Nejvyšší správní soud (NSS) rozsudek krajského soudu zrušil. Dle NSS krajský soud pochybil tím, že po správních orgánech požadoval, aby se ve stavebním řízení zabývaly námitkami, k nimž s ohledem na § 114 odst. 2 stavebního zákona nemusely přihlížet, a to jen z toho důvodu, že podmiňující (územní) rozhodnutí (v němž byly tyto námitky vypořádány a na které bylo správně ve stavebním řízení odkázáno) bylo v době jeho rozhodování zrušeno, aniž by ovšem vysvětlil, proč samotná tato skutečnost vedla k tomu, že rozhodnutí žalovaného, vydané v navazujícím stavebním řízení, je

nepřezkoumatelné. Současně kasační soud zohlednil, že po vydání napadeného rozsudku došlo ke zrušení rozsudku, kterým bylo zrušeno podmiňující (územní) rozhodnutí, čímž důvody uváděné krajským soudem, kterého ho vedly k závěru o nepřezkoumatelnosti žalobou napadeného rozhodnutí, odpadly.

V řízení o žalobě proti podmíněnému rozhodnutí správního orgánu soud zohlední k žalobní námitce zrušení nebo změnu podmiňujícího rozhodnutí správního orgánu, přestože ke zrušení nebo změně došlo po vydání napadeného (podmíněného) rozhodnutí správního orgánu (§ 75 odst. 1 soudního řádu správního).

Dle ustálené judikatury může v územním i stavebním řízení absenci souhlasu vlastníka nemovitosti s umístěním stavby namítat právě jen její vlastník.

**Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu
ze dne 7. 1. 2025, č. j. 3 As 95/2024-49**

**ZRUŠENÍ ZÁVAZNÉHO STANOVISKA
JAKO DŮVOD OBNOVY ŘÍZENÍ**

*§ 100 odst. 1 písm. b), § 149 odst. 9 zákona č. 500/2004 Sb.,
správní řád, ve znění pozdějších předpisů*

Podle § 149 odst. 9 správního řádu je změna nebo zrušení závazného stanoviska, kterým bylo podmíněno již pravomocné rozhodnutí, důvodem obnovy řízení; to ovšem platí, pokud jsou současně splněny obě podmínky pro povolení (či nařízení) obnovy řízení vyplývající z § 100 odst. 1 písm. b) správního řádu. Samotné zrušení závazného stanoviska, které bylo podkladem vydaného územního rozhodnutí, ani jeho nahrazení novým závazným stanoviskem, automaticky neznamená, že by mělo dojít k obnově řízení, a nemusí nutně vést ani k zahájení řízení o jejím povolení či nařízení.

**Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu
ze dne 7. 1. 2025, č. j. 3 As 200/2024-41**

**SANACE A REVITALIZACE SKLÁDKY –
POSOUZENÍ VLIVŮ NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ**

§ 37 zákona č. 541/2020 Sb., o odpadech, ve znění pozdějších předpisů

*§ 4 odst. 1 písm. a) zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování
vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících
zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí),
ve znění pozdějších předpisů*

Dle § 37 odst. 2 až 5 zákona o odpadech se skládka provozuje ve třech fázích, přičemž pouze v první z těchto fází se provádí odstranění odpadu jeho řízeným ukládáním. Ve druhé fázi provozu skládky dochází k jejímu uzavírání a rekultivaci a ve třetí fázi probíhá následná péče o skládku.

Uzavření a následnou péči o skládku rovněž upravuje čl. 13 písm. c) a d) směrnice o skládkách odpadů. Místo, na kterém byl odpad ukládán (skládkován), se tedy nadále považuje za skládku i po jeho uzavření (tj. ve chvíli, kdy na tomto místě již neprobíhá ukládání dalších odpadů), a dokonce i po jeho rekultivaci.

Obsahem stavby v nyní projednávané věci je zejména utěsnění koruny skládky, odvodnění jejího úpatí a povrchu a dále vybudování pozemní komunikace pro pěší a rekreačního areálu. Provedením stavby tak dojde k fyzické úpravě skládky spočívající jednak ve změně toho, jak na skládku působí přírodní síly (utěsnění, odvodnění), jednak ve změně způsobu jejího využití (vybudování rekreačního areálu a související infrastruktury). Jinými slovy, dojde ke změně zařízení k odstraňování odpadu skládkováním.

Podle § 4 odst. 1 písm. a) zákona o posuzování vlivů na životní prostředí platí, že předmětem posuzování podle tohoto zákona jsou záměry uvedené v příloze č. 1 k tomuto zákonu kategorii I a změny těchto záměrů, pokud změna záměru vlastní kapacitou nebo rozsahem dosáhne příslušné limitní hodnoty, je-li uvedena; tyto záměry a změny záměrů podléhají posouzení vlivů záměru na životní prostředí vždy. Pro zařazení zařízení k odstraňování nebo využívání nebezpečných odpadů spalováním, fyzikálně-chemickou úpravou nebo skládkováním do kategorie I není v příloze č. 1 k zákonu o posuzování vlivů na životní prostředí uvedena žádná limitní hodnota (viz položka 53). To vychází ze směrnice EIA, která neumožňuje členským státům stanovit prahové limity pro záměry skládkování nebezpečných odpadů nebo jejich změny. Příloha I směrnice EIA (bod 9 přílohy) uvádí, že zařízení ke zneškodňování nebezpečných odpadů skladováním podléhají posouzení vlivů na životní prostředí bez stanovených limitů a jakékoli fyzické změny těchto záměrů musejí být rovněž posouzeny (bod 24 přílohy). Z toho vyplývá, že unijní úprava klade důraz na preventivní funkci procesu posuzování vlivů na životní prostředí a brání tomu, aby byl tento proces obcházen menšími zásahy. Změny skládky nebezpečných odpadů, které zahrnují fyzické práce, proto vždy podléhají posouzení vlivů na životní prostředí, bez ohledu na jejich rozsah.

Skutečnost, že stavba jako taková nemá za účel zbudovat nové zařízení ke skládkování odpadu (či dokonce nebezpečného odpadu), tedy nic nemění na případné povinnosti provést posouzení jejích vlivů na životní prostředí. Jak bylo uvedeno výše, tomuto posouzení by totiž podléhalo nejen umístění stavby nového zařízení, ale i stavby, kterou se provádí změna stávajícího zařízení. Takovou stavbou pak stavba v nyní projednávané věci je.

**Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu
ze dne 9. 1. 2025, č. j. 1 As 89/2024-39**

**ZÚŽENÍ ŽÁDOSTI O DODATEČNÉ POVOLENÍ
STAVBY PO NAŘÍZENÍ ODSTRANĚNÍ**

§ 129 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů § 101 písm. b) zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

Stavební úřad v roce 2016 zjistil nepovolenou stavbu parkoviště. Žádost o dodatečné povolení byla zamítnuta a v roce 2021 nařídil stavební úřad odstranění stavby. Proti tomuto rozhodnutí vlastníků stavby nijak nebrojil. V roce 2022 podal vlastníci novou žádost o dodatečné povolení stavby, oproti první žádosti zúženou co do rozsahu stavby. Stavební úřad řízení o této druhé žádosti zastavil podle § 66 odst. 1 písm. b) správního řádu pro zjevnou právní nepřípustnost. Konstatoval, že nelze zahájit samostatné řízení o dodatečném povolení stavby po pravomocném nařízení jejího odstranění. I pokud by však vedení nového řízení o dodatečném povolení stavby bylo možné, nedošlo dle úřadu k naplnění podmínek podle § 101 písm. b) správního řádu. Novou žádostí z roku 2022 vlastníci žádali o povolení k jiné stavbě, než která byla předmětem žádosti o dodatečné povolení z roku 2016 v rámci řízení o nařízení odstranění stavby.

Žaloba i následná kasační stížnost byla zamítnuta.

Institut nového rozhodnutí podle § 101 písm. b) správního řádu neslouží k tomu, aby v novém řízení bylo vyhověno původní žádosti jen zčásti. V případě vydání nového rozhodnutí, jímž je vyhověno dříve pravomocně zamítnuté žádosti, takové rozhodnutí brání vykonatelnosti nebo jiným právním účinkům původního rozhodnutí. Připustit, že předmětem nového řízení o dodatečné žádosti o povolení stavby lze učinit pouze část stavby, pokud žádosti o její dodatečné povolení jako celku dříve nebylo pravomocně vyhověno, by bylo v praxi značně problematické již jen s ohledem na určení vlivu takového částečného nového rozhodnutí na účinky původního rozhodnutí, neřkuli možnost naprosté parcelizace a v některých případech i zneužívání řízení.

**Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu
ze dne 10. 1. 2025, č. j. 5 As 148/2024-51**

PŘEDZAHŘÁDKA

§ 19a zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů

Správní orgány jsou povinny stanovit omezující podmínky stavby, jestliže by mělo dojít k omezení nad míru obvyklou místním poměrům. Nic však nebrání uložení takových opatření ani v případě, že stavební záměr místním poměrům odpovídá. Posouzení vlivu stavby na okolí je ostatně

jedním ze základních úkolů orgánů územního plánování a stavebních úřadů.

V projednávané věci správní orgány své povinnosti dostaly, když k omezení hlukových (i pohledových) emisí z plánované stavby restaurační zahrádky a parkoviště uložily stavebníkovi vysazení stromu situovaného u okna rodinného domu stěžovatele. Výsadba zeleně je jedním ze způsobů, jak chránit konkrétní prostory před nadměrným obtěžováním hlukem nebo nežádoucími pohledy. Byť nejde o opatření jediné možné (lze si představit například stěžovatelem zmiňovanou protihlukovou stěnu), vysazování zeleně v rámci omezení hlukových a pohledových emisí je řešením funkční a využívané. Posouzení vhodnosti užitých kompenzačních opatření náleží právě správním orgánům a stěžovatel je kvalifikovaně nepochybil, jelikož prostý nesouhlas se zvoleným opatřením (který vyjádřil stěžovatel v rámci správního řízení) za relevantní oponenturu považovat nelze.

**Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu
ze dne 16. 1. 2025, č. j. 1 As 111/2024-66**

BYTOVÝ KOMPLEX LIPNO

§ 7 zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících předpisů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), ve znění pozdějších předpisů

V projednávané věci se Nejvyšší správní soud (NSS) zabýval podřazováním záměrů pod kategorie v příloze č. 1 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí (konkrétně pod pojem rekreační a sportovní areály vně sídelních oblastí) a související povinností provést zjišťovací řízení (§ 7 téhož zákona).

Záměry, které podléhají zjišťovacímu řízení [§ 7 odst. 2 ve spojení s § 4 odst. 1 písm. c) zákona o posuzování vlivů na životní prostředí], definuje příloha č. 1 téhož zákona. Pojmy tam uvedené vycházejí z unijního práva. Tyto unijní pojmy je nutné vykládat autonomně.

V projednávané věci jde o výklad pojmu rekreační a sportovní areály vně sídelních oblastí (bod 116 přílohy č. 1 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí), jejichž předobrazem na unijní úrovni jsou rekreační osady a hotelové komplexy vně městských oblastí a přidružená zařízení. Zjišťovací řízení je nutné provést u záměrů s rozlohou od 1 ha. Pro vztáhnutí těchto typů záměrů pod hodnocení dopadů na životní prostředí se nabízí dva spojené důvody – jednak jejich umístění vně sídelních oblastí – tj. do volné přírody – a jednak široký rozsah možných dopadů vznikajících jejich provozem. Umístěním do volné přírody se zvyšuje možnost vlivu na životní prostředí při stavbě i při provozu. Velké areály určené k rekreaci (které jsou podle definice ze směrnice o EIA srovnatelné s hotelovými komplexy) je pak v tomto ohledu možné srovnat s „průmyslovými provozy“, které jsou v dalších bodech přílohy č. 1 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí. Dopady na životní prostředí takových záměrů vyplývají

zejména z vysoké koncentrace a současně i fluktuace lidí a s tím spojenými emisemi, a to přímo ve volné přírodě.

Jsou to právě možné vyšší dopady stavby a zejména provozování rekreačního areálu na životní prostředí, které jsou důležité při hodnocení, zda záměr pod tento pojem spadá či nikoliv. Při tomto pohledu není relevantní, k jakému druhu rekreace (vlastníků či turistů v bytech, apartmánech či hotelech) bude záměr sloužit – rozhodně je jeho umístění do přírody a předpokládané následné emise vzniklé užíváním.

Při tom je nutné mít na paměti i základní zásady ochrany životního prostředí. V souladu s čl. 191 Smlouvy o fungování Evropské unie má být unijní politika v oblasti životního prostředí, s přihlédnutím k rozdílné situaci v jednotlivých regionech, zaměřena na vysokou úroveň ochrany a založena na zásadách obezřetnosti a prevence. Obdobně čl. 3 odst. 3 Smlouvy o Evropské unii stanoví, že Unie usiluje zejména o *vysoký stupeň ochrany a zlepšování kvality životního prostředí*. I to je relevantní při výkladu sporných pojmů, jelikož je nutné mít na paměti širokou působnost směrnice o EIA.

K tomu je nutné vzpomenout obecný princip předběžné opatrnosti (§ 13 zákona č. 17/1992 Sb., o životním prostředí), který je ekvivalentem uvedených unijních požadavků na prevenci a obezřetnost. Ten se uplatňuje ve všech procesech týkajících se životního prostředí. Má-li tedy správní orgán sebemenší pochybnosti v tom směru, že by snad záměr významný negativní vliv na životní prostředí mít mohl, měl by vždy dát přednost provedení zjišťovacího řízení; tyto pochybnosti mohou vznikat na základě nedostatečných nebo nejasných údajů od oznamovatele, nedostatku vědeckých informací anebo i z pochybností dotčené veřejnosti, které nebude správní orgán schopen přesvědčivě vyvrátit.

Princip předběžné opatrnosti platí i pro zjišťovací řízení, z čehož nutně plyne, že musí dopadat i na proces hodnocení toho, zda bude zjišťovací řízení vůbec provedeno. Zjednodušeně řečeno platí, že v pochybnostech je namísto zjišťovacího řízení provést.

Problematické je v projednávaném případě možné dvojí užití staveb. Není totiž výjimkou, že vlastníci a další osoby, jimž nemovitost vlastníci přenechávají do užívání, využívají prostory určené k trvalému bydlení k rekreaci či naopak, stavby určené primárně k rekreaci slouží trvalému bydlení. To by na první pohled samo o sobě mohlo vést k tomu, že každý „dvojčák“ záměr musí podléhat zjišťovacímu řízení. Nicméně pod pojem *rekreačního areálu* nespadá libovolný objekt umístěný v přírodě umožňující jak bydlení, tak rekreaci. Je zřejmé, že intenzita dopadů – a s tím i vznik povinnosti provést zjišťovací řízení – různých záměrů bude odlišná. Záměr apartmánového komplexu s rozlohou 1,5 ha bude velmi pravděpodobně mít vyšší dopady na životní prostředí než záměr jednoho rodinného domu s prostornou zahradou o stejné rozloze.

Pojem rekreační a sportovní areály vně sídelních oblastí (bod 116 přílohy č. 1 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí) je nutné vykládat širěji, a to tak, že zahrnuje i záměry umístěné v přírodních lokalitách umožňující rekreaci a uby-

tování ve větším měřítku. Typicky půjde o záměry podobné hotelovým komplexům, které dle směrnice o EIA do posouzení v zjišťovacím řízení typově spadají.

Při posuzování, zda zkoumaný záměr spadá pod některý z pojmů v příloze č. 1 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí, tak je deklarované využití sice důležitým, ale nikoliv výlučným vodítkem pro subsumpci. K předloženému záměru musí správní orgány (a následně i soudy) přistupovat také kriticky.

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 1. 2025, č. j. 9 As 194/2024-62

VÝJIMKA Z ODSUPOVVÝCH VZDÁLENOSTÍ A MOŽNOST JINÉHO ŘEŠENÍ STAVBY

§ 25 vyhlášky č. 501/2006 Sb., obecných požadavcích na využívání území, ve znění pozdějších předpisů

Smyslem vzájemných odstupových vzdáleností staveb určených pro bydlení je zajištění kvalitního životního prostředí a vzhledového ani jiného nenarušování a nezatežování prostředí rodinných domů, jakož i zachování estetiky pozemků s rodinnými domy. Povolení výjimky má smysl tam, kde by obecně stanovené technické požadavky na výstavbu byly vzhledem ke konkrétním okolnostem případu se zohledněním místních podmínek příliš přísné. V takových situacích má správní orgán prostor pro správní uvážení a je na něm, zda výjimku při dodržení předpokladů vyplývajících z právních předpisů povolí či nikoliv. Správní orgán je však povinen posoudit individuální okolnosti, místní podmínky a vhodnost stavby v dané lokalitě, včetně typu zástavby. Povolení výjimky v přímém sousedství dalších pozemků s obytnými stavbami nesmí zasahovat do práv uživatelů těchto dalších pozemků nad přípustnou míru. Neplatí nicméně teze, že je možné danou výjimku povolit pouze tehdy, je-li najisto postaveno, že stavbu nelze umístit jinak.

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2025, č. j. 2 As 53/2024-35

STUDIE PROSLUNĚNÍ

§ 94o zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů

Studie proslunění bytu v sousedním rodinném domě není povinnou náležitostí dokumentace pro vydání společného povolení. Bylo na správních orgánech, aby posoudily, zda je její opatření potřebné pro zjištění skutkového stavu věci. Správní orgány dospěly k závěru, že zpracování studie by bylo nadbytečné, a tento závěr řádně odůvodnily. Lze dodat, že je v kompetenci stavebního úřadu zhodnotit, kdy je zapotřebí studii proslunění bytu opatřit a kdy naopak nikoliv, neboť vzhledem k tomu, že se tyto ná-

mitky v řízeních pravidelně vyskytují, jsou úřední osoby schopny načerpat ze studií předložených v jiných řízeních základní odborné poznatky v této oblasti.

**Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu
ze dne 22. 1. 2025, č. j. 2 As 117/2024-27**

**NOVÉ ZÁVAZNÉ STANOVISKO
PŘEDLOŽENÉ V ODVOLACÍM ŘÍZENÍ**

*§ 36 odst. 3, § 149 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád,
ve znění pozdějších předpisů*

Pokud bylo v průběhu odvolacího řízení vydáno závazné stanovisko dotčeného orgánu prvního stupně (poté, co bylo předchozí závazné stanovisko zrušeno v přezkumném řízení), je odvolací správní orgán, který z něj vychází ve svém rozhodnutí, povinen poskytnout účastníkům řízení možnost vyjádřit se k tomuto podkladu rozhodnutí podle § 36 odst. 3 správního řádu. Odvolací správní orgán je také povinen na případné vyjádření účastníka řízení, které směřuje proti obsahu závazného stanoviska, reagovat způsobem odpovídajícím uplatnění takovéto námítky v odvolání podle § 149 odst. 7 správního řádu. Odvolací správní orgán je tedy případně povinen vyžádat si potvrzení nebo změnu závazného stanoviska od správního orgánu nadřízeného správnímu orgánu příslušnému k vydání závazného stanoviska. Účinné ochrany proti případnému zkrácení na právech, jež by mělo základ v závazném stanovisku předloženém až v odvolacím řízení, se tedy lze domoci i v této fázi řízení.

**VYBRANÁ ROZHODNUTÍ SOUDŮ
Z OBLASTI ÚZEMNÍHO PLÁNOVÁNÍ**

**Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu
ze dne 20. 11. 2024, č. j. 5 As 183/2023-59**

**LHŮTA PRO PŘEZKUM OPATŘENÍ OBECNÉ
POVAHY – ÚZEMNÍHO PLÁNU**

*§ 97 odst. 2, § 174 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád,
ve znění pozdějších předpisů*

Patnáctiměsíční prekluzivní lhůta pro skončení přezkumného řízení podle § 97 odst. 2 správního řádu se uplatní i na přezkum opatření obecné povahy. Správní řád totiž neobsahuje žádné speciální ustanovení, které by aplikaci této obecné lhůty znemožňovalo. Za přiměřené aplikace ustanovení o přezkumném řízení se tak uvedená lhůta pro vydání meritorního rozhodnutí uplatní i v případě přezkumu opatření obecné povahy s tím, že jejím počátkem je nikoli den právní moci rozhodnutí, nýbrž den účinnosti přezkoumávaného opatření.

**Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu
ze dne 21. 11. 2024, č. j. 10 As 134/2024-52**

ÚZEMNÍ PLÁN OBCE HUSINEC

*§ 101d zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění
pozdějších předpisů*

Ve vztahu ke zkoumání proporcionality platí, že není možné požadovat, aby soud provedl odborné poměření veřejného zájmu a ochrany vlastnictví navrhovatele, aniž je před ním provedl příslušný správní orgán. Takový postup by byl v rozporu s ústavní zásadou dělby moci, právem na samosprávu i s ochranou právní jistoty dalších účastníků.

Výjimka z popsaného principu je dána tehdy, musel-li být pořizovateli územního plánu zásah do vlastnického práva navrhovatele zcela zjevný a dosahuje-li značné intenzity, blížící se vyvlastnění. Pouze v takovém případě je namístě soudní přezkum nepřiměřenosti (disproporcionality) přijatého řešení, přestože navrhovatel bez objektivních důvodů neuplatnil včasné námítky či připomínky.

Nejvyšší správní soud (NSS) se v minulosti vícekrát zabýval tím, zda za konkrétních okolností řešené věci byla popsána výjimka naplněna, či nikoliv. Tak například NSS shledal, že vytvoří-li územní plán průchod přes pozemky vlastníků, jedná se o natolik závažný zásah blížící se vyvlastnění, že je třeba přistoupit k ochraně jejich práv i přes jejich procesní pasivitu. Stejně je třeba postupovat tehdy, je-li část pozemku vlastníka zařazena do plochy veřejného prostranství.

Zmíněná výjimka se naopak (bez dalšího) neuplatní tehdy, stanoví-li územní plán nový způsob využití území a omezí další výstavbu oproti předchozí regulaci. Zásah do vlastnického práva blížící se vyvlastnění nelze zpravidla dovodit ani u značného omezení zastavitelnosti (v tehdy řešené věci byla zastavitelnost omezena o 30 % ve prospěch veřejných prostor).

V projednávané věci je stěžovatel územním plánem (oproti původnímu územnímu plánu) omezen, neboť v ploše Z 10 (RN – rekreace na přírodních plochách) nelze realizovat trvalé stavby ani oplocení (s výjimkou dětských hřišť). Stěžovatel je ale oprávněn i nadále pozemek užívat výhradně pro své soukromé účely a vyloučit jakékoliv užívání cizími osobami. Na pozemku si může umístit dočasná a mobilní stavby. Za popsané situace nelze hovořit o zásahu do vlastnického práva stěžovatele, jenž by se blížil vyvlastnění. Regulativ plochy Z 10 (RN) vymezuje nový způsob využití území, který tak závažně intenzitě nedosahuje.

**Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu
ze dne 22. 11. 2024, č. j. 3 As 54/2024-103**

**ZMĚNA ÚZEMNÍHO PLÁNU SÍDELNÍHO
ÚTVARU HL. M. PRAHY**

*§ 18 odst. 4, § 53 odst. 5 písm. f), § 55 odst. 4 zákona
č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu
(stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů*

Městský soud zrušil změnu územního plánu, již došlo ke změně funkčního využití ploch u několika pozemků z funkce sady, zahrady a vinice na funkci čistě obytnou (za účelem výstavby rodinného domu), a to pro nepřezkoumatelnost odůvodnění. Pořizovatel dle názoru soudu dostatečně nezdůvodnil potřebu nových zastavitelných ploch a dále pak to, proč se odchýlil od Zásad územního rozvoje hl. m. Prahy, které si kladou za cíl zvyšovat podíl zeleně, chránit přírodní parky, zachovat a rozvíjet zelené klíny a zachovat zelený horizont trojských a kobyliškých svahů.

Nejvyšší správní soud rozsudek městského soudu potvrdil. Uvedl, že i v nynějším případě změny územního plánu malého rozsahu je třeba změnu nezastavitelného území na zastavitelné odůvodnit konkrétními skutečnostmi. Při vymezení další zastavitelné plochy změnou územního plánu je třeba v potřebné a přezkoumatelné míře podrobnosti zdůvodnit nejen to, které zastavitelné plochy jsou dosud nevyužity a proč je nelze použít k nové výstavbě, ale i to, proč se u konkrétních pozemků mění jejich charakteristika z nezastavitelných na zastavitelné, a proč se jeví být vhodnou náhradou za pozemky k tomuto účelu nevyužité.

**Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu
ze dne 10. 12. 2024, č. j. 9 As 68/2024-64**

ÚZEMNÍ PLÁN MĚSTA VÝSLUNÍ

*§ 101b odst. 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní,
ve znění pozdějších předpisů*

Krajský soud zrušil územní plán v části, kterou se stanoví úplný zákaz výstavby větrných elektráren v regulovaném území, a to pro nepřezkoumatelnost jeho odůvodnění. Nejvyšší správní soud (NSS) jeho rozsudek potvrdil.

NSS již v minulosti ve vztahu k zásadám územního rozvoje uvedl, že nebrání pořizovateli stanovit pravidla pro umístění větrných elektráren a rovněž mu nebrání, aby tato pravidla byla nastavena tak, že budou chránit pohledové či jiné hodnoty krajiny, takže mimo jiné v určitých případech či v určitých typech lokalit nebude možno větrné elektrárny stavět. Taková pravidla však zásadně nemohou být kategorická, nepodmíněná a neumožňující v určitých případech dát přednost jiným hodnotám než ochraně vizuálních hodnot krajiny. Konkrétních lokalit se regulace musí týkat pro jejich specifický charakter, který je v poměrech české a stře-

doevropské krajiny (zpravidla osídlené a v určité míře protkané stavbami nejrůznějšího druhu) při uvážení konkurujících si legitimních zájmů způsobem omezit vlastnická práva osob, na jejichž pozemcích by jinak větrné elektrárny mohly být vybudovány. Míra přísnosti regulace pak musí u konkrétních lokalit odpovídat cennosti hodnot, které mají být regulací chráněny.

Obecný poukaz na ochranu přírodních, kulturních a jiných hodnot, ochranu pramenišť či ochranu zdraví obyvatel, který je součástí vypořádání námitek, nepředstavuje dostatečné odůvodnění absolutního zákazu výstavby větrných elektráren. Jde o zájmy, kterým je ochrana poskytována právními předpisy.

Podklady, které v projednávaném případě výslovně omezovaly umístění větrných elektráren, byly opatření obecné povahy vymezující ochranné pásmo radiolokátoru a obsahově navazující stanovisko Ministerstva obrany. Opatření obecné povahy vymezující ochranné pásmo však bylo správními soudy zrušeno pro nepřezkoumatelnost. V době vydání územního plánu sice ještě platilo (NSS příznal kasační stížnosti proti zrušujícímu rozsudku městského soudu odkladný účinek), nicméně v době rozhodování krajského soudu již bylo potvrzujícím rozsudkem NSS postaveno na jisto, že je nezákonné. V projednávaném případě proto dospěl NSS k závěru, že bylo-li opatření obecné povahy nepřezkoumatelné, pak nelze jím zřízeným ochranným pásmem odůvodnit ani úplný zákaz výstavby větrných elektráren v regulovaném území. Nedostatečným podkladem je pak z tohoto důvodu také stanovisko Ministerstva obrany, v němž je vyjádřen nesouhlas s umístěním čtyř ploch pro velké větrné elektrárny na území města z důvodu, že již samotná úroveň terénu zasahuje do ochranného pásma radiolokátoru.

**Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu
ze dne 17. 12. 2024, č. j. 9 As 119/2023-46**

ÚZEMNÍ PLÁN LIBEREC

*§ 34 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení),
ve znění pozdějších předpisů
§ 7 odst. 1 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích,
ve znění pozdějších předpisů*

Krajský soud zrušil územní plán v části vymezující plochy veřejného prostranství na pozemcích navrhovatele, a to pro nepřezkoumatelnost odůvodnění. Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu potvrdil.

Veřejné prostranství musí kumulativně splňovat to, že se jedná o veřejně přístupné místo, které slouží k obecnému užívání neomezenému počtu osob pro sociálně prospěšný účel (musí mít určitou povahu), a také to, že k takovému užívání pozemku musí dát souhlas vlastník pozemku (být konkludentně.

Jde o prostranství mající obdobný charakter jako náměstí, tržiště, silnice, místní komunikace, parky a veřejná zeleň. Prostor splňující podmínky veřejného prostranství se pak veřejným prostranstvím stává ze zákona.

Obec může plochy veřejného prostranství vymezit v územním plánu a umožnit tak jejich zvýšenou ochranu. Vymezení plochy veřejného prostranství v územním plánu však představuje omezení vlastnického práva vlastníka dotčeného pozemku.

Má-li být pozemní komunikace v soukromém vlastnictví veřejným prostranstvím ve smyslu § 34 zákona o obcích, musí zároveň naplnit i znaky veřejně přístupné účelové komunikace ve smyslu § 7 odst. 1 zákona o pozemních komunikacích.

Cesta obecně se má v zásadě posuzovat jako jeden funkční celek, který nemůže mít v různých částech různé režimy přístupu veřejnosti. Uvedené východisko však neplatí bezvýjimečně, vždy je nutno vycházet z konkrétní situace a jedna cesta může mít i různé režimy.

Podle nedávného rozsudku rozšířeného senátu č. j. 9 Ao 37/2021-57 ze dne 12. 12. 2023 již při přezkumu opatření obecné povahy není závazný tzv. algoritmus přezkumu, jak byl poprvé vymezen v rozsudku zdejšího soudu č. j. 1 Ao 1/2005-98 ze dne 27. 9. 2005. Soud je naopak, s výjimkami plynoucími z právní úpravy jako je např. nicotnost opatření obecné povahy, vázán rozsahem a důvody návrhu (§ 101d odst. 1 soudního řádu správního).

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 12. 2024, č. j. 8 As 108/2024-35

NEPŘIJETÍ ZMĚNY ÚZEMNÍHO PLÁNU JAKO NEZÁKONNÝ ZÁSAH

*§ 82 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů
§ 5 odst. 6, § 44 písm. d) zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů*

I když mohou být jednotlivci navrhovateli změny územního plánu dle § 44 písm. d) stavebního zákona, nemají podle existující judikatury právo na kladné vyřízení takového návrhu. Změna územního plánu je řízením zahajovaným z moci úřední a podatel podnětu k jeho zahájení se může domáhat pouze toho, že správní orgán na jeho podnět zareaguje. Na změnu územního plánu podle vlastních předstáv neexistuje veřejné subjektivní právo.

Ochranu podle § 82 a násl. soudního řádu správního lze důvodně poskytnout tehdy, jsou-li současně splněny následující podmínky: žalobce musí být 1. přímo 2. zkrácen na svých právech 3. nezákonným 4. zásahem, pokynem nebo donucením („zásahem“ v širším smyslu) správního orgánu, který není rozhodnutím a 5. byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo. Není-li byt

jen jediná z těchto podmínek splněna, nelze ochranu podle § 82 a násl. soudního řádu správního poskytnout.

Nejvyšší správní soud (NSS) uznal, že situace, ve které obec neudrzuje svůj územní plán aktuální a v souladu s požadavky dalších právních předpisů, porušuje § 5 odst. 6 stavebního zákona a jedná se o zásah ve smyslu § 82 soudního řádu správního. Byly tedy splněny „zásahové“ podmínky 3. a 4. Současně ale uvedl, že stavební zákon nespojuje s nesplněním této povinnosti žádnou sankci. Celkově tedy NSS uzavřel, že nebyla splněna 1. ani 2. podmínka pro poskytnutí ochrany před nezákonným zásahem – neprovedení změny územního plánu porušovalo objektivní právo, ne však veřejné subjektivní právo stěžovatelky; a nebylo namířeno přímo proti ní.

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 1. 2025, č. j. 5 As 6/2024-101

ÚZEMNÍ PLÁN ŘEVNICE

§ 19 odst. 1 písm. g) zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů

Krajský soud zrušil územní plán v části vymezení zastavitelné plochy v záplavovém území. Pořizovatel dle názoru soudu dostatečně neodůvodnil, proč se v případě dané plochy jednalo o zcela výjimečný a zvláště odůvodněný případ tak, jak to vyžaduje čl. 26 Politiky územního rozvoje České republiky. Tento požadavek se neomezuje pouze na nové zastavitelné plochy, ale uplatní se i v případě, kdy nový územní plán „pouze přebírá“ zastavitelné plochy stanovené předchozím územním plánem.

Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu potvrdil. Doplnil, že zájem na rozvoji obce samozřejmě může s ohledem na konkrétní okolnosti případu převážit nad zájmem na ochraně před retencí vody v ploše, předpokladem ovšem je, že potřeba zastavitelné plochy v takovém území bude prokázána detailní a ucelenou analýzou stávajícího stavu a prognózy budoucího vývoje založené na realistických očekáváních.

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 1. 2025, č. j. 5 As 3/2024-23

ÚZEMNÍ PLÁN MODLANY

*§ 53 odst. 1 písm. g) zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů
§ 172 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů*

Krajský soud zrušil územní plán v části zařazení pozemku navrhovatelky do ploch zemědělských a přírodních, a to pro nepřezkoumatelnost odůvodnění. V předchozím

územním plánu šlo o rozvojovou plochu pro lehkou neruší výrobu a sklady, na níž bylo připuštěno i umístění zařízení pro výrobu elektrické energie z obnovitelných zdrojů. Nejvyšší správní soud (NSS) rozsudek krajského soudu potvrdil. Obec dle NSS dostatečně nevysvětlila, proč se nyní rozhodla chránit půdu s podprůměrnou produkční hodnotou (třída ochrany IV.), ačkoliv předchůdce navrhovatelky konstatoval, že by případným vybudováním fotovoltaické elektrárny do půdy nebylo ve větší míře zasaženo; současně předchůdce navrhovatelky předestřel opatření, díky nimž by rovněž byl minimalizován zásah do kvality života pro okolní faunu i floru. Tyto skutečnosti však obec vůbec nezvala v potaz.

Pokud je územním plánem nebo jeho změnou změněno funkční využití pozemků, jedná se o zásah do vlastnického práva vlastníka dotčených pozemků, jelikož je jím vlastník autoritativně omezen v právu užívat předmět vlastnictví podle dosavadního způsobu využití pozemků. Nejvyšší správní soud k tomu již dříve upřesnil, že zásahy do těchto práv musí být ústavně legitimní, odůvodněné zákonnými cíli, musí být co nejvíce šetrné a nezbytné, vést rozumně k zamýšlenému cíli, a to nediskriminačním způsobem a s vyloučením libovůle. Při vytváření územního plánu jsou proto správní orgány povinny řídit se zásadou subsidiarity a minimalizace zásahu. Za předpokladu dodržení uvedené zásady může územním plánem dojít k omezením vlastníka v území regulovaném tímto plánem, nepřesáhnou-li spravedlivou míru; taková omezení nevyžadují souhlasu dotčeného vlastníka a ten je povinen strpět je bez náhrady.

Pro posouzení, zda zásah do konkrétního věcného práva byl v souladu se zásadami územního plánování, je stěžejní rozhodnutí o námitkách proti návrhu územního plánu. Odůvodnění rozhodnutí o námitkách je zpravidla tou částí územního plánu, která obsahuje podrobné důvody určení funkčního využití konkrétního pozemku, neboť tyto důvody zpravidla míří nad rámec podrobnosti textové části územního plánu.

Územní plán je komplexní dokument a odpověď na námitky může vyplývat z jiné části územního plánu.

Dojde-li ke změně koncepce a nově přijímaný územní plán se dostane do nesouladu s předchozí územně plánovací dokumentací, nemůže v tom být bez dalšího spatřována nezákonnost.

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 1. 2025, č. j. 7 As 224/2024-35

ÚZEMNÍ PLÁN OBCE ONDŘEJOV

§ 25, § 47 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů

V případě, kdy územní plán označuje určité plochy jako stabilizované a dotčená osoba uplatní námitky, je pořizovatel územního plánu již v rámci přípravy daného opatření obecné povahy povinen reagovat odpovídajícím způsobem na zpochybnění skutkových zjištění, z nichž vycházel při zachycení současného stavu území v návrhu územního plánu.

Jiná situace však nastává tehdy, pokud dotčená osoba námitky nepodala a zůstala tedy v procesu pořizování územního plánu zcela pasivní. V takovém případě postačuje, že pořizovatel (resp. obec) vyšel při zachycení neměnného současného stavu (stabilizovaných ploch) z územně analytických podkladů, jež měl k dispozici, a z dalších závazných podkladů. Obhajobu svých skutkových závěrů, prostřednictvím níž vyvrací důvodnost výhrad navrhovatele, jež v procesu přípravy územního plánu nezazněly, může samozřejmě odpůrce formulovat až v řízení před soudem, typicky ve vyjádření k podanému návrhu na zrušení územního plánu. Tím spíše pak pořizovatel, resp. odpůrce v rámci přípravy územního plánu nemusí provádět dokazování, jestliže žádné námitky proti tomu, jak vymezil stabilizované plochy, neobdrží, a nemá tak v tomto směru pochybnosti o skutkovém stavu. Za takové situace se soudní přezkum územního plánu k žalobní námitce omezí jen na kontrolu toho, zda se pořizovatel územního plánu neodchýlil od územně analytických podkladů, případně dalších závazných podkladů (§ 25 a 47 odst. 1 a 2 stavebního zákona) a zda určení stabilizované plochy v územním plánu není ve zcela zjevném a příkrém rozporu s realitou (se skutkovým stavem, neboť i při územně plánovací činnosti se uplatní zásada materiální pravdy ve smyslu § 3 správního řádu). K tomu musí snést důkazy navrhovatel, chce-li závěr o stávajícím užívání sporného pozemku před soudem vyvrátit. Důkazní břemeno tak leží na navrhovateli, jenž zůstal v procesu přijímání územního plánu pasivní.

*Soudní rozhodnutí vybrala:
Mgr. Naděžda Studenovská*

**Rozsudek Nejvyššího správního soudu
ze dne 9. 12. 2024 č. j. 8 As 215/2023-109**

**ZÁSADY ÚZEMNÍHO ROZVOJE,
JEJICH AKTUALIZACE,
VYHODNOCENÍ KUMULATIVNÍCH VLVIVŮ
A USKUTEČNITELNOST ZÁMĚRU,
AKTIVNÍ PROCESNÍ LEGITIMACE
A AKTIVNÍ VĚCNÁ LEGITIMACE**

§ 36 a násl. zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů

§ 101a a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů

§ 171 a násl. zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 9. 12. 2024 č. j. 8 As 215/2023-109 zamítl společnou kasační stížnost ve věci návrhu na zrušení opatření obecné povahy – 2. aktualizace Zásad územního rozvoje Středočeského kraje, schválené usnesením Zastupitelstva Středočeského kraje č. 022-13/2018/ZK ze dne 26. 4. 2018, v části, jíž se vymezuje plocha pro záměr veřejně prospěšné stavby D300 – Plocha rozvoje letiště Praha/Ruzyně (Letiště Václava Havla). Z rozsudku Nejvyššího správního soudu mimo jiné vyplývá:

Navrhovatelky se společným návrhem podle § 101a s. ř. s. domáhají zrušení opatření obecné povahy (dále jen „OOP“) č. 022-13/2018/ZK – Zásady územního rozvoje (dále 8 As 215/2023 jen „ZÚR“) Středočeského kraje, Aktualizace č. 2 ze dne 26. 4. 2018 (dále jen „aktualizace ZÚR č. 2“). Konkrétně se domáhají zrušení tohoto OOP v rozsahu vymezení plochy D300 – plocha rozvoje letiště Praha/Ruzyně – Letiště Václava Havla (dále jen „plocha D300“). Plocha D300 směřuje k rozšíření areálu tohoto letiště na jeho západní straně, v katastrálních územích Hostivice a Dobrovíz. Cílem tohoto rozšíření je jednak prodloužení již existující vzletové dráhy RWY 06/24 o 285 m na celkových 4 000 m (dráha severně od terminálu letiště) a také výstavba nové dráhy RWY 06R/24L, která by křížovala dráhu RWY 12/30 a vedla by paralelně s dráhou RWY 06/24 (jižně od terminálu letiště).

Krajský soud v Praze rozsudkem ze dne 24. 6. 2020, č. j. 54 A 68/2019-123, ve znění opravného usnesení z 14. 12. 2020, č. j. 54 A 68/2019-160, aktualizaci ZÚR č. 2 v napadeném rozsahu zrušil. Proti tomuto prvnímu rozsudku krajského soudu podal odpůrce a také obě osoby zúčastněné na řízení (dále jen „OZNR“) kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud rozsudkem z 24. 2. 2023, č. j. 8 As 98/2020-235, kasačním stížnostem vyhověl, první rozsudek krajského soudu zrušil a vrátil mu věc k dalšímu řízení. Nejvyšší správní soud nepřisvědčil krajskému soudu v jeho závěru, že podklady pro hodnocení kumulativních a synergických vlivů záměru D300 se záměry jinými jsou nedostatečné. Připus-

til však, že některá hodnocení kumulativních a synergických vlivů mohou být nejasná. Zavázal proto krajský soud, aby dal odpůrci dostatečný prostor k obhájení aktualizace ZÚR č. 2.

Krajský soud, vázán výše popsaným právním názorem Nejvyššího správního soudu, rozhodl po novém projednání věci (při kterém vyslechl zpracovatele odborných podkladů a provedl listinné důkazy) v záhlaví uvedeném rozsudkem tak, že návrh na zrušení části OOP zamítl. Krajský soud v úvodu napadeného rozsudku popsal dosavadní průběh řízení a závazný právní názor Nejvyššího správního soudu. Dále popsal doplňující skutková zjištění, která vyplynula ze soudního jednání. Poté se krajský soud zabýval vlivem plochy D300 na ovzduší. Tento okruh námitek shledal nedůvodným. Dále se zabýval kumulativním vlivem ploch D300 a D208 na hluk. Poté se krajský soud zabýval kumulativním vlivem ploch D300 a D010, a to rovněž na hluk, vlivem možného prodloužení již existující vzletové dráhy a také se zabýval závěry studie, kterou vypracoval Ing. J. D. Napadená aktualizace ZÚR č. 2 se, dle krajského soudu, dostatečně zabývala vlivem dopravy osob a nákladů na letiště a z něj. Krajský soud se dále zabýval otázkou uskutečnitelnosti záměru D300. V rámci posouzení zbývajících námitek shledal krajský soud navrhaná kompenzační opatření jako dostatečná. Krajský soud nezkoumal, zda se aktualizace ZÚR č. 2 zabývala v souladu s tzv. Pařížskou klimatickou dohodou (sdělení č. 64/2017 Sb. m. s., o sjednání Pařížské dohody, přijaté v Paříži dne 12. prosince 2015) svým vlivem na klima, neboť tuto námítku uplatnily navrhovatelky pozdě. Krajský soud shledal podklady pro vyhodnocení vlivu na udržitelný rozvoj území (dále jen „VVURÚ“) dostatečně aktuální. K otázce proporcionality krajský soud konstatoval, že vzhledem k argumentaci navrhovatelek mu není zřejmé, jaké alternativní či méně invazivní řešení by považovaly za dostatečné. Co se však týče alternativy v podobě rozvoje jiných letišť v České republice tak, aby nebyla mezinárodní doprava koncentrována pouze na ruzyňském letišti, tak tento relativně konkrétní argument navrhovatelky nevnesly proti veřejnému návrhu aktualizace ZÚR č. 2, ale až ve svém návrhu na zrušení této aktualizace, tedy pozdě.

Proti tomuto rozsudku krajského soudu podaly navrhovatelky (dále „stěžovatelky“) společnou kasační stížnost. V této stížnosti sporovaly způsob, jakým krajský soud vypořádal následující otázky: 1) vyhodnocení kumulace vlivů ploch D300 a D208; 2) vyhodnocení kumulace vlivů ploch D300 a D010; 3) prodloužení stávající letové dráhy a studie Ing. J. D. a 4) uskutečnitelnost záměru. V průběhu řízení o kasační stížnosti stěžovatelky podaly návrh na vydání předběžného opatření, které odůvodnily zahájením řízení o umístění stavby paralelní stavby RWY 06R/24L. O tomto návrhu Nejvyšší správní soud již nerozhodoval, protože ve lhůtě, kterou mu pro vydání tohoto rozhodnutí stanovil zákon, rozhodl ve věci shora uvedeným rozsudkem.

Nejvyšší správní soud se úvodem zabýval okruhem námitek ohledně aktivní procesní legitimace stěžovatelek. Krajský soud dospěl v bodě 47 napadeného rozsudku k závěru, že stěžovatelky (pozn. městské části hl. m. Pra-

hy) nemohou být aktivně procesně legitimovány, neboť jejich katastrální území se nacházejí na opačné straně areálu letiště, než se má nacházet plánovaná trať na ploše D208. Dle krajského soudu totéž vyplývá i z argumentace stěžovatelek, neboť kruhy o poloměru 2 000 m zasahují pouze do katastrálních území vyjmenovaných obcí, ne ale do území stěžovatelek. Nejvyšší správní soud úvodem připomněl, že zatímco se v rámci aktivní procesní legitimace zkoumá přípustnost návrhu na zrušení (části) OOP, tak v rámci aktivní věcné legitimace se zkoumá důvodnost tohoto návrhu. Jak vyplývá z odůvodnění dále, krajský ani Nejvyšší správní soud aktivní věcnou legitimaci stěžovatelek neshledaly. Co se týče aktivní procesní legitimace, tak tou se v teoretické rovině již v minulosti zabýval rozšířený senát Nejvyššího správního soudu. Dovedil, že „splnění podmínek aktivní procesní legitimace bude tedy dáno, bude-li stěžovatel logicky konsekventně a myslitelně tvrdit možnost dotčení jeho právní sféry příslušným opatřením obecné povahy. To, zda je dotčení podle povahy věci vůbec myslitelné, závisí na povaze a předmětu, obsahu a způsobu regulace prováděné konkrétním opatřením obecné povahy, napadeným návrhem na jeho zrušení. Obecné podmínky přípustnosti návrhu podle § 101a a násl. s. ř. s. tedy lze formulovat jen ve velmi abstraktní rovině, neboť splnění podmínek § 101a odst. 1 s. ř. s. je v podstatné míře závislé na tom, jaké opatření obecné povahy je napadeno“ (usnesení rozšířeného senátu č. j. 1 Ao 1/2009-120). „V případě územních plánů musí navrhovatel především plausibilně tvrdit, že existuje vztah mezi jeho právní sférou a územím, jež je územním plánem regulováno, a dále musí tvrdit, že dotčení je z povahy věci myslitelné právě danou formou právní regulace, tj. územním plánem s jeho předmětem, obsahem a způsobem regulace“ (bod 35 výše citovaného usnesení rozšířeného senátu). „Aktivní procesní a věcná legitimace v řízení o návrhu na zrušení opatření obecné povahy jsou komplementární pojmy, mezi nimiž existuje vzájemná souvztažnost (...), tedy tvrzení (o zkrácení na právech) – jeho pravdivost (zkrácení na právech)“ (usnesení Dobřejovice – Čestlice, bod 35). Pakliže stěžovatelky vysvětlily, že záměr na ploše D300 může v kumulaci s ostatními záměry vést k výraznému překročení imisních limitů, a proto by hodnocení těchto kumulativních vlivů mělo být učiněno (strana 24 návrhu), tak aktivní procesní legitimace stěžovatelek byla zjevně dána. Nejvyšší správní soud na tomto místě opakuje, že u aktivní procesní legitimace se nezkoumá pravdivost, ale myslitelnost. Je přitom myslitelné, že hluk z několika blízkých dopravních staveb se může kumulovat. Krajský soud se tedy s tímto rozsahem námitek neměl vypořádat tím, že shledal neexistenci aktivní procesní legitimace stěžovatelek. Navzdory této korekci úvah krajského soudu však Nejvyšší správní soud nepřistoupil ke zrušení nyní napadeného rozsudku krajského soudu. Krajský soud se otázkou kumulativního vlivu ploch D300 a D208 totiž zabýval i věcně v rámci svého „druhého“ rozhodovacího důvodu. S těmito závěry se pak Nejvyšší správní soud věcně ztotožnil.

Nejvyšší správní soud připomněl, že první rozsudek krajského soudu byl zrušen. Navíc, jak krajský soud sám uvedl v bodě 11 nyní napadeného rozsudku, s výjimkou otázek

řešených ve zrušujícím rozsudku NSS přistoupil k vypořádání ostatních námitek stejně jako ve svém prvním rozsudku (s výjimkou dílčích korekcí v reakci na argumentaci stěžovatelek či vývoj judikatury). Ačkoliv se tedy stěžovatelky argumentačně odkazují na závěry prvního rozsudku krajského soudu, tak předmětem tohoto kasačního přezkumu byl nyní napadený rozsudek krajského soudu. Předmětem tohoto přezkumu není ani rozsudek krajského soudu z 12. 6. 2013 č. j. 50 A 8/2013-129, ve kterém krajský soud již jednou zrušil část ZÚR Středočeského kraje, a to právě v rozsahu plochy D300. Kasační stížnost proti tomuto rozsudku zamítl Nejvyšší správní soud rozsudkem z 17. 4. 2014, č. j. 9 Aos 5/2013-73. Ve svém zrušujícím rozsudku Nejvyšší správní soud zavázal krajský soud k tomu, aby posoudil kumulativní vliv ploch D300 a D208 ve vztahu k tzv. chráněným prostorám podle § 30 odst. 3 zákona o ochraně veřejného zdraví. V jiných než těchto chráněných prostorách je hluková zátěž irelevantní. Za tímto účelem měl proto dát krajský soud prostor odpůrci, aby svá zjištění či postupy vysvětlil. Krajský soud totiž ve svém prvním rozsudku ustál na nesprávném závěru, že kumulativní vliv na hluk nebyl u těchto ploch zjevně hodnocen. Z výše popsaného závazného právního názoru Nejvyššího správního soudu vyplývá, že sousedství posuzovaných ploch není samo o sobě důvodem pro to, aby nutně muselo dojít k hodnocení jejich kumulativního vlivu na hluk. Sousedství posuzovaných ploch sice může vést k tomu, že vliv posuzovaných ploch se bude kumulovat. Podmínkou k hodnocení kumulativního hluku nicméně je odpověď na otázku, zda se tento hluk může projevit v tzv. chráněných prostorách, neboť až v nich může mít negativní vliv na obyvatelstvo. Dle výkladu metodiky MŽP, který zastávají stěžovatelky, se má vliv hluku záměru na obyvatelstvo zkoumat až do vzdálenosti 2 000 m od tohoto záměru. Metodika MŽP skutečně na straně 140 popisuje, že vlivy na obyvatelstvo (tedy i hluk) by se v ZÚR měly hodnotit ve vzdálenostech 100, 500, 1 000 a 2 000 m od osy koridoru. Toto odstupňování má pak vliv na váhu (význam) daného vlivu. Metodika MŽP sama o sobě konstatuje, že je pouze inspirativní a že vznikla v reakci na závěry rozsudku ZÚR Jihomoravského kraje, jehož závěry však autorizované osoby mohou aplikovat i odlišně oproti metodice MŽP. Závěr o tom, že metodika MŽP má pouze inspirativní charakter, vyplývá také z rozsudku krajského soudu z 12. 3. 2021, č. j. 55 A 58/2019-346, bodu 128: „(Metodika MŽP) je v prvé řadě toliko doporučujícím pokynem, což plyne nejen z jeho názvu, ale i str. 3. Porušení metodického doporučení proto samo o sobě nemůže znamenat porušení právní povinnosti.“ Citovaný rozsudek krajského soudu byl potvrzen rozsudkem Nejvyššího správního soudu z 4. 4. 2023, č. j. 7 As 88/2021-88. Ačkoli se Nejvyšší správní soud závazností metodiky výslovně nezabýval, dospěl k závěru, že odpůrce provedl dostatečně posouzení vlivů, včetně hluku. Ze shora uvedených důvodů proto Nejvyšší správní soud nemůže přistoupit na argumentaci stěžovatelek, že metodika MŽP zakládá zavedenou praxi, od které se nelze odchýlit. Tato metodika není závazná. Od metodiky MŽP se tedy lze odchýlit. RNDr. L. K. (ostatně jeden ze zpracovatelů této metodiky) ve své výpovědi uvedl, že v nyní projednávané věci se od metodiky MŽP skutečně odchýlil, co se zhodnocení plochy D208 týče. Argumentoval

tím, že 1) existoval dostatek podkladů pro vyhodnocení; 2) vliv plochy D208 je zanedbatelný oproti ploše D209 (trať č. 120), z níž plocha D208 tvoří výběžek a 3) tato plocha vede mimo zástavbu. RNDr. L. K. také vysvětlil, že metodika vznikla primárně pro ty případy, kdy nebudou k dispozici dostatečné podklady, resp. kdy bude k dispozici pouze záměr koridoru, jehož vlivy bude třeba zhodnotit. Stěžovatelky v kasační stížnosti namítaly, že vliv plochy D208 je dostatečně významný na to, aby musel být zkoumán. Tento závěr nicméně staví na metodice MŽP, a to i přes vysvětlení krajského soudu, které aproboval Nejvyšší správní soud, že tato metodika není závazná. Stěžovatelky namítaly, že jejich závěr o významnosti vlivu plochy D208 vyplývá i z dalších jimi předložených důkazů. Konkrétně však neuvedly, o jaké důkazy se jedná. Jde-li o obrázek na straně 4 doplnění kasační stížnosti, tak ten je pouze grafickou podporou argumentu, že se má postupovat podle metodiky MŽP, neboť zobrazuje kruhy o poloměru 2 000 m, které zasahují do zastavěných území vyjmenovaných obcí. Stěžovatelky přitom nespoukají konstatování RNDr. L. K., že plocha D208 vede mimo zastavěné území a že tím primárním zdrojem hluku je plocha D209. Nejvyšší správní soud tedy nemůže přitakat závěru stěžovatelek, že kumulativní vliv ploch D300 a D208 nebyl řádně zhodnocen a že je v rozporu se stavebním zákonem či zákonem o posuzování vlivů. Nejvyšší správní soud nad rámec výše uvedeného připomíná, že plánovaná železnice na ploše D208 by celkově měla měřit 4 km, přičemž 3,2 km z této délky by mělo vést tunelem (bod 76 zrušujícího rozsudku NSS, ve spojení se stranou 8 hlukové studie k vyhodnocení EIA záměru Kolejové napojení Letiště Václava Havla Praha do odbočky Jeneček, kód záměru: MZP427). Dle této studie by tak na výrazné většině dotčených míst nemělo dojít k překročení hlukových limitů (strana 21 odkazované studie).

Nejvyšší správní soud úvodem ke svému posouzení vyhodnocení kumulace vlivů plochy D300 a koridoru D010 připomněl, že při posuzování vlivů koncepce na životní prostředí lze využít i údaje, které byly získány při posuzování vlivů záměru na životní prostředí (§ 10a odst. 3 zákona o posuzování vlivů). Zpracovatel VVURÚ, resp. SEA, tedy může jakožto podklady využít i ty údaje, které vyplývají či byly získány při zpracování EIA. Odkazy VVURÚ na EIA 2011 tak samy o sobě nezakládají jeho nezákonnost. Stěžovatelky namítaly, že tyto údaje z EIA 2011 převzal zpracovatel VVURÚ bez dalšího. To má vyplývat z textu na stranách 131 a 175 VVURÚ. Nejvyšší správní soud připustil, že citované pasáže VVURÚ skutečně lze interpretovat tak, že pouze přebírají zjištění z EIA 2011 bez dalšího. RNDr. L. K. ve své výpovědi toto vysvětlil s tím, že EIA 2011 bylo při zpracování VVURÚ použito pouze pomocně jakožto podklad pro samostatné hodnocení, a to hodnocení v míře obecnosti SEA. Nelze tedy přistoupit na argumentaci, že by vyhodnocení vlivů záměru na zdraví obyvatel, pokud jde o hluk, bylo pouze převzato z EIA 2011 bez dalšího. K tomu je třeba dodat, že od posouzení EIA již lze vyžadovat dostatečně konkrétní zjištění, která se odvíjí od relativně konkrétně stanovené podoby záměru. Pokud následně VVURÚ na straně 131 konstatovalo, že pro charakterizaci vlivů záměru D300 na zdraví obyvatel převzalo závěry z již

provedeného hodnocení EIA, avšak kvantifikace nebyla s ohledem na rozsah, měřítko a zaměření hodnocení SEA provedena celoplošně, není taková úvaha vadná. Je projevem toho, že s týmiž vstupy se na úrovni dvou různých dokumentů (EIA a SEA) v rámci hodnocení pracuje s jinou mírou obecnosti. Stěžovatelky také sporovaly konstatování RNDr. L. K., že znázorněné izofony zahrnují kumulativní hluk z ploch D300 a D010. Konkrétně uvádějí: „Tento závěr (že izofona zahrnuje i hluk z dálnice D7) však nevyplývá a ani nemůže vyplývat z žádné části obsahu VVURÚ. Jedná se o ničím nepodložené a nesprávné tvrzení RNDr. L. K. (Izofona je převzata z EIA 2011, aniž by zohlednila plánované prodloužení stávající dráhy.) V žádném případě tedy tato izofona neznázorňuje a nevyjadřuje důsledky 'hlukového spolupůsobení', tedy kumulativní vlivy hluku z nově vymezené plochy D300 a stávající dálnice D7. Předmětem dokumentace EIA (2011) byl zcela jednoznačně pouze hluk z provozu letiště.“ K tomu je třeba uvést, že takové tvrzení ze strany RNDr. Krajička při jeho výslechu (dle zvukového záznamu, které je obsahem soudního spisu) nezaznělo. Ten naopak konstatoval, že zpětně nelze přesně zodpovědět, zda linie černé čáry znázorňující limitní izofonu zohledňuje i spolupůsobení dalších záměrů. Podle jeho názoru by však toto spolupůsobení zohledňovat neměla, neboť jde o podklad pro nové ochranné hlukové pásmo letiště. Námitka je tedy v této části postavena na nepřesném uchopení toho, co RNDr. L. K. uvedl. Dále se tedy Nejvyšší správní soud zabýval otázkou kumulativního vlivu plochy D300 s plochou D010. Touto otázkou se zabýval již ve svém zrušujícím rozsudku a v jeho bodě 57 shledal, že kumulativním vlivem těchto ploch se VVURÚ zabývalo. Uložil však krajskému soudu, aby posoudil, zda je toto hodnocení úplné, srozumitelné a logické. Krajský soud v nyní napadeném rozsudku shledal, že tyto požadavky jsou naplněny. Na základě výpovědi RNDr. L. K. totiž dovodil, že vzhledem k již existujícímu nadlimitnímu hluku je zbytečné činit kvantitativní odhad budoucího hluku. Nové záměry v dané oblasti totiž budou muset vést ke snížení hluku anebo nebudou povoleny vůbec. Stěžovatelky vůči tomu namítaly, že tento závěr krajského soudu nesprávně vede k tomu, že v již nadlimitně zatížených územích jsou požadavky na vyhodnocení kumulativních vlivů značně nižší oproti územím s podlimitním zatížením. Takový přístup je, dle stěžovatelek, v rozporu se šestikrokovým testem podle rozsudku ZÚR Jihomoravského kraje, dle kterého je naopak vždy nutno učinit hrubý kvantitativní odhad budoucího zatížení. Stěžovatelky tedy své závěry opírají o bod 73 rozsudku ZÚR Jihomoravského kraje. Tento bod se zabývá otázkou podrobnosti vyhodnocení kumulativních vlivů a s odkazem na stanovisko Evropské komise k SEA skutečně dochází k závěru, že „alespoň hrubý odhad plánované zátěže musí být vždy možný“. Jedná se o částečnou citaci bodu 3.57. z odkazovaného stanoviska Implementation of Directive 2001/42 on the Assessment of the Effects of Certain Plans and Programmes on the Environment (překlad NSS: „Implementace směrnice 2001/42 o posuzování vlivů některých plánů a programů na životní prostředí“). Celý bod 3.57. odkazovaného stanoviska zní takto: „Many uncertainties exist, and insufficient or missing data and inadequate knowledge may make it difficult to decide whether significant 8 As 215/2023 effects are

likely, Nevertheless, it is assumed that a rough estimation of the effects should always be possible“ (překlad NSS: „Existuje mnoho nejistot, a nedostatečné nebo chybějící údaje či nedostatečná zjištění mohou ztížit určení toho, zda je existence významných vlivů pravděpodobná. Předpokládá se ovšem, že by vždy mělo být možné učinit hrubý odhad vlivů.“). Výše citovaný bod 3.57. odkazovaného stanoviska tedy sice hovoří o tom, že hrubý odhad vlivů by měl být vždy možný. Nicméně tento odhad má význam pro zodpovězení otázky, zda je pravděpodobné, že se v dané lokalitě budou významně kumulovat imisní vlivy. RNDr. K. ve své výpovědi uvedl, že hluková zátěž lokality, ve které se kumuluje vliv ploch D300 a D010, již je nadlimitní. Pravděpodobnost toho, že se zde bude významně kumulovat hluk, tedy nepochybně; naopak tuto významnou kumulaci potvrdil. Vysvětlil však, proč byl učiněn závěr o tom, že příspěvek záměru D010 bude nulový, tedy bude mít zanedbatelný význam ve vztahu k zástavbě. To byla nejasnost, kterou Nejvyšší správní soud identifikoval v předchozím rozsudku. Zavázal proto krajský soud k jejímu objasnění. K tomu pak RNDr. L. K. vysvětlil, že jakákoli budoucí výstavba v rámci záměru D010 bude nutně podmíněna tím, že dojde ke snížení dosavadní nadlimitní hlukové zátěže. Proto bylo možné v rámci vyhodnocení kumulativních a synergických vlivů počítat s tím, že tato zátěž nebude narůstat. Lze dodat, že tomu odpovídá i vyhodnocení vlivů záměru D010, které bylo provedeno v Příloze č. 4 Zásad územního rozvoje Středočeského kraje – Vyhodnocení vlivů ZÚR SK na životní prostředí (konkrétně v její příloze 2.1 – Plochy a koridory dopravní infrastruktury převzaté ze schválených ÚPN VÚC). Podle tohoto hodnocení se vliv tohoto záměru na obyvatelstvo hodnotí jako bez vlivu/potenciálně mírně pozitivní vliv (0/+1), což se odůvodňuje tím, že „zvýšení plynulosti a rychlosti dopravy povede k poklesu emisí oxidu uhelnatého a organických látek, je však nutno očekávat nárůst emisí Nox. Vzhledem k tomu, že v rámci rekonstrukce platí povinnost zajistit splnění hlukových limitů, lze ve výsledku očekávat i snížení hlukové zátěže. Bez protihlukových opatření (stěny, valy) však dojde naopak k nárůstu hluku vlivem vyšší rychlosti.“ I toto východisko (hluková zátěž vlivem záměru D010 nebude narůstat) se pak projevilo ve výsledném hodnocení, které se nachází v příloze č. 1 k VVURÚ, kde jsou u záměru D300 kumulativní a synergické vlivy všech posuzovaných záměrů včetně stávajících komunikací (viz písm. D na str. 25) hodnoceny jako potenciálně mírně negativní (-1). V takové situaci nepovažuje Nejvyšší správní soud, podobně jako krajský soud, za vadu, pokud VVURÚ neobsahuje přesnější kvantifikovaný odhad hlukové zátěže. Jestliže totiž VVURÚ vychází z logického předpokladu, že potenciální záměry v D010 musí s ohledem na již nadlimitně hlukově zatížené území vést ke snížení hluku, jinak nebudou povoleny, tak v takovém případě není zcela nezbytné, aby VVURÚ obsahovalo přesnější odhad kumulativní zátěže. Nyní napadený rozsudek krajského soudu tedy není v rozporu s rozsudkem ZÚR Jihomoravského kraje.

Stěžovatelky namítaly v rámci posuzování prodloužení letové dráhy, že se krajský soud nezabýval jejich námitkou ohledně hlukové zátěže za hranicí izofony, kterou se zabývala aktualizace č. 1 ZÚR hl. m. Prahy. Tuto námitku

lze, vzhledem ke svému charakteru, považovat za námitku nepřezkoumatelnosti. Nepřezkoumatelnost rozhodnutí krajského soudu je vadou, ke které je Nejvyšší správní soud povinen přihlížet i bez námitky (§ 109 odst. 4 s. ř. s.). Přezkum rozhodnutí soudu je totiž možný pouze za předpokladu, že napadené rozhodnutí splňuje kritéria přezkoumatelnosti. Nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí by byla dána tehdy, pokud by krajský soud opomenul vypořádat danou námitku zcela. Lze tedy akceptovat i její implicitní vypořádání (rozsudky NSS z 15. 2. 2024, č. j. 3 As 220/2023-91, bod 19, anebo z 25. 2. 2022, č. j. 10 As 190/2020-39, bod 9 a tam zmiňovaná judikatura). Krajský soud přitom musí věcně vypořádat ty námitky, které byly vzneseny včas (rozsudek NSS z 30. 5. 2024, č. j. 6 Afs 66/2023-37, bod 31, z 28. 3. 2024, č. j. 9 Afs 254/2023-53, bod 54). Nejvyšší správní soud ověřil, že krajský soud se touto námitkou v nyní napadeném rozsudku skutečně explicitně nezabýval. Je však také pravdou, že stěžovatelky neuplatnily tuto námitku ve svém návrhu na zrušení opatření obecné povahy z 3. 9. 2019, ačkoliv ji uplatnit mohly (usnesení o aktualizaci č. 1 ZÚR hl. m. Prahy nabylo účinnosti dne 1. 10. 2014; tato aktualizace byla následně soudně přezkoumána rozsudky z let 2016 a 2018). Pokud jde o otázku, zda VVURÚ zohlednilo možné prodloužení již existující dráhy, tak RNDr. L. K. ve své výpovědi uvedl, že při zpracování VVURÚ se bralo v úvahu také možné prodloužení stávající dráhy, přičemž toto prodloužení nebude mít vliv na průběh navrhované izofony. To ostatně vyplývá také ze strany 175 VVURÚ: „Součástí záměru D300 je též rozšíření plochy letiště (...) o 285 m ve směru 24 na požadovanou celkovou délku dráhy 4 000 m. V souvislosti s rozšířením nedojde k rozšíření schváleného ochranného hlukového pásma letiště, vlivy této části záměru na akustickou situaci okolní zástavby (ve smyslu navýšení hluku z leteckého provozu vlivem záměru) se nepředpokládají.“ V rámci hodnocení přitom bylo vzato v úvahu i možné prodloužení paralelní vzletové dráhy na 4 000 metrů, ovšem s tím výsledkem, že v měřítku, ve kterém je ZÚR zpracovávána, to na vymezení linie limitní izofony v rámci ZÚR nebude mít vliv. Na základě tohoto vysvětlení lze uzavřít, že námitka stěžovatelek, že VVURÚ nebralo v potaz možné prodloužení stávající dráhy, tedy není důvodná. Je třeba respektovat, že úvaha o tom, že prodloužení stávající dráhy skutečně nepředpokládá vliv na průběh izofony vymezené pro účely VVURÚ, je odbornou úvahou, kterou soudům nepřísluší přehodnocovat.

Nejvyšší správní soud se dále zabýval kasačními námitkami, které sporují způsob, jakým krajský soud zhodnotil studii JDS (Ing. J. D.) předložené stěžovatelkami. Pro komplexní zhodnocení této problematiky by tak bylo nezbytné, aby se Ing. J. D. zabýval nejenom kompatibilitou závěrů EIA 2011 s VVURÚ (zda lze EIA 2011 jakožto podklad převzít), ale také řádně odůvodnil, zda zpracovatel VVURÚ skutečně převzal závěry EIA 2011 bez dalšího. Navzdory obecnosti ZÚR nelze zcela opomíjet vlastnosti či kontext záměrů, ke kterým se přezkoumávané ZÚR vztahují. Navzdory této korekci nyní napadeného rozsudku krajského soudu však Nejvyšší správní soud nepřistoupil k jeho zrušení. Nejvyšší správní soud totiž dospěl ke stejnému stěžejnímu závěru jako krajský soud, tj. že ze studie JDS nelze

vycházet, respektive, že tato studie není sto prokázat, že VVURÚ je nedostatečným podkladem pro aktualizaci ZÚR č. 2. Studie JDS ale vůbec nepracuje na úrovni obecnosti vyhodnocení SEA, respektive ZÚR, pro které je vyhodnocení SEA podkladem. Tento závěr proto patří na úroveň EIA. Nejvyšší správní soud souhlasil s krajským soudem v tom, že „detailnost“ studie JDS se míjí s „obecností“ ZÚR. Je totiž třeba rozlišovat mezi smyslem ZÚR a smyslem územního řízení. Smyslem ZÚR je prověření, zda realizaci daného záměru brání zcela zjevná překážka. Zdejší soud se v minulosti zabýval výkladem § 36 odst. 3 a § 40 odst. 4 stavebního zákona a konstatoval, že výše zmíněná překážka musí být nepřijatelným a nerealizovatelným extrémem (rozsudek z 30. 5. 2019, č. j. 2 As 122/2018-512, bod 65); 8 As 215/2023 že realizace daného záměru musí být zcela vyloučena veřejnoprávními limity (rozsudek z 4. 4. 2023, č. j. 7 As 88/2021-88, bod 41); že uskutečnění daného záměru musí být vyloučena již na první pohled (rozsudek č. j. 5 As 49/2016-198). V rozsudku č. j. 7 As 88/2021-88 soud konkrétně uvedl: „Pro fázi pořizování zásad územního rozvoje postačí prověřit, zda má záměr, pro nějž se koridor vymezuje, šanci být povolen. Závěr, že tato šance existuje, znamená, že lze na úrovni zásad územního rozvoje koridor vymezit a dále jej podrobněji prověřit na úrovni územního plánu obcí a v územním řízení. (...) Smyslem prověření realizovatelnosti záměru na úrovni zásad územního rozvoje je zhodnotit na základě stávajícího stavu životního prostředí a odborného odhadu vlivů záměru na životní prostředí, zda je zcela vyloučeno, že by záměr (v některé z myslitelných podob) mohl splnit veřejnoprávní limity. Z toho však nelze dovozovat povinnost prověřit, že konkrétně definovaný záměr tyto limity splní. To je až úkolem územního řízení“ (bod 41 citovaného rozsudku). Výše popsané závěry pramení ze skutečnosti, že ZÚR, vzhledem ke svému celostnímu charakteru (zabývají se územím celého kraje), nemohou posuzovat dané záměry v kontextu jejich konkrétních vlastností (umístění, velikost, orientace atd.). Tyto vlastnosti jsou navíc známy až v územním řízení, neboť až v něm žadatel tyto vlastnosti definuje a příslušné orgány mohou posoudit jejich soulad s předpisy. Na úrovni ZÚR přitom není spravedlivé požadovat, aby se tyto zabývaly např. možnými startovacími pozicemi letadel, jestliže se jedná o dílčí technickoorganizační otázky provozu letiště, jimž musí nutně předcházet stanovení samotné plochy.

Nejvyšší správní soud úvodem svého posouzení uskutečnitelnosti záměru souhlasil se stěžovateli v tom, že rozsudek ZÚR Jihomoravského kraje neobsahuje, ve vztahu k posuzování uskutečnitelnosti v rámci ZÚR, pojem „do očí bijící přehmat“. Ve skutečnosti se však jedná o pojem, jenž krajský soud užil v bodě 74 nyní napadeného rozsudku k popisu závěru rozsudku ZÚR Jihomoravského kraje. V bodě 112 rozsudku ZÚR Jihomoravského kraje totiž Nejvyšší správní soud mj. uvedl: „(...) V průběhu pořizování zásad by mělo být koncepčně prověřeno, zda plánované záměry mají vůbec šanci být v budoucnu realizovány (např. i z pohledu budoucího zatížení území), a preventivně tak bránit vynakládání energie a peněz na projekty zcela nesmyslné, nerealizovatelné či (veřejnoprávně) ne-

povolitelné, nebo na projekty směřující k použití nezákonných praktik typu salami-slicing (salámová metoda) (...)“ Dle výše uvedených citací by ZÚR měly „selektovat“ záměry, které jsou zcela nesmyslné, neuskutečnitelné či nepovolitelné. Musí jít přitom o evidentní neuskutečnitelnost, neboť celostní přístup ZÚR k vyhodnocení uskutečnitelnosti má své limity. Nejvyšší správní soud také zmínil svoji předchozí judikaturu, ve které, stejně jako krajský soud, shledal, že neuskutečnitelnost (faktická či právní) daného záměru musí být evidentní, což lze vyjádřit i jako „do očí bijící“. S tím souvisí námitka, že krajský soud nezohlednil závěry bodu 112 rozsudku ZÚR Jihomoravského kraje. Dle tohoto bodu je totiž nutné koncepčně prověřit uskutečnitelnost plánovaných záměrů. Jestliže má být záměr D300 umístěn do již nadlimitně zatíženého území, tak dle stěžovatele musí být v ZÚR odůvodněno, že na základě předpokládaných opatření bude možné dosáhnout stavu, kdy tyto limity již nebudou překračovány. VVURÚ by tedy mělo učinit hrubý kvantitativní odhad vlivů a také by mělo popsat účinná preventivní opatření. Nejvyšší správní soud měl nicméně za to, že krajský soud zohlednil ty aspekty, které na ZÚR klade rozsudek ZÚR Jihomoravského kraje. Krajský soud pojem „koncepční prověření“ vyložil právě způsobem popsaným v bodě 92 tohoto rozsudku, tedy že prověřovaná neuskutečnitelnost musí být zcela zjevná a že úplné posouzení záměru s právními předpisy je zpravidla možné až v územním řízení (tento dílčí závěr vysvětlil krajský soud citací v bodě 75 nyní napadeného rozsudku). V tomto ohledu nelze po ZÚR spravedlivě požadovat, aby prokázaly, zda plánované záměry spolu se svými kompenzačními opatřeními povedou ke snížení emisí pod příslušné limity. Nejvyšší správní soud k tomu připomněl, že ZÚR mohou k danému záměru shledat, že jeho vliv na okolí bude negativní, a přesto takový záměr mohou vymezit. Soud má tedy za to, že v míře, v jaké to lze po ZÚR spravedlivě požadovat, se dostatečně zabývaly uskutečnitelností záměru D300. V tomto ohledu přitom nemůže souhlasit s námitkou stěžovatele, že krajský soud a priori předpokládá uskutečnitelnost daných záměrů. Krajský soud naopak v bodě 74 nyní napadeného rozsudku jasně konstatoval, že „koncepční vymezení plochy v území s překročenými limity ještě nemusí nutně znamenat, že koncipovaný záměr bude nakonec i schválen a povolen, stejně jako nelze vyloučit, že se budoucí záměr do zákonných limitů nakonec „vejde“ a bude s nimi v souladu. Otázka, zda povolovaný záměr bude schopen splnit zákonem stanovené limity, spadá až do fáze územního řízení a s ním případně spojeného procesu EIA.“ Krajský soud tedy zjevně neshledal, že by vymezení záměru v ZÚR automaticky aprobovalo jeho skutečnou realizovatelnost.

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná. Proto ji podle § 110 odst. 1 věty poslední s. ř. s. zamítl.

*Soudní rozhodnutí vybrala:
Česká společnost pro stavení právo*